អដ្ឋកថា ព្រះសុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ

ឈ្មោះ

សារត្ថប្បកាសិនី

ភាគ ៣៤

ខន្ធវារវគ្គ ឆដ្ឋភាគ

ពុទ្ធសករាជ ២៥៥៦

អធិប្បាយ

ខន្ធសំយុត្ត រាធសំយុត្ត ទិដ្ឋិសំយុត្ត

អដ្ឋកថាកែ ៧៣ សូត្រ

ខន្ធវារវគ្គ

ឆដ្ឋភាគ មាន ៣ សំយុត្ត

១-ខន្ធសំយុត្ត មាន ០៥ វគ្គ

ព្រះអដ្ឋកថាកែសេចក្តី ២១ សូត្រ

២-រាធសំយុត្ត មាន ០៤ វគ្គ

ព្រះអដ្ឋកថាកែសេចក្តី ០៩ សូត្រ

៣-ទិដ្ឋិសំយុត្ត មាន ០៤ វគ្គ និង ១០ សំយុត្ត

ព្រះអដ្ឋកថាកែសេចក្តី ៤៣ សូត្រ

រួមក្នុងឆដ្ឋភាគនេះ មាន០៣សំយុត្តធំ

ស្មើនឹង ១៣ វគ្គ និង ១០ សំយុត្ត

ព្រះអដ្ឋកថាចានកែសេចក្តីដែល

លំចាកសរុបមានចំនួន ៧៣ សូត្រ

សារត្ថប្បកាសិនី

អដ្ឋកថា ខន្ធវារវគ្គ

ខន្ធសំយុត្ត   ចូឡបណ្ណាសកៈ

លេខ ៣៤

អន្តវគ្គទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

អន្តសូត្រទី ១

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អន្តសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

*[១] បទថា **អន្តា** បានដល់ ចំណែកទាំងឡាយ ។ សូត្រនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ តាមអជ្ឈាស្រ័យរបស់វេនេយ្យសត្វដែលនឹងត្រាស់ដឹងបាន ដោយពាក្យថា **អន្តោ** ដោយទ្រង់ប្រកបខន្ធ ៥ ចូលនឹងអរិយសច្ច ៤ ។*

ចប់អដ្ឋកថា អន្តសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

ទុក្ខសូត្រទី ២

[៦] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុក្ខសូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖*

សូម្បីទុក្ខសូត្រទី ២ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ត្រាស់ទុកតាមអជ្ឈាស្រ័យរបស់វេនេយ្យសត្វដែលនឹងត្រាស់ដឹង ដោយពាក្យថា ទុក្ខ ដោយទ្រង់ប្រកបខន្ធ ៥ ចូលនឹងអរិយសច្ច ៤ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុក្ខសូត្រទី២

អ ដ្ឋ ក ថា

សក្កាយសូត្រទី ៣

[១១] *សូម្បីសូត្រទី ៣ ក៏ដូចគ្នា គឺ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកតាមអធ្យាស្រ័យរបស់វេនេយ្យសត្វដែលនឹងត្រាស់ដឹងបាន ដោយពាក្យថា* **សក្កាយោ** *ដោយទ្រង់ប្រកបខន្ធ ៥ ចូលនឹងអរិយសច្ច ៤ ។*

ចប់អដ្ឋកថា សក្កាយសូត្រទី ៣

អ ដ្ឋ ក ថា

បរិញ្ញេយ្យសូត្រទី ៤

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បរិញ្ញេយ្យសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៦] *បទថា **បរិញ្ញេយ្យេ** បានដល់ ធម៌ទាំងឡាយដែលគប្បីកំណត់ដឹង គឺ គប្បីឈានកន្លង ។*

*បទថា **បរិញ្ញំ** បានដល់ កំណត់ដឹងដោយការឈានកន្លង ។*

*បទថា **បរិញ្ញាតាវី** បានដល់ បុគ្គលដែលកំណត់ដឹងច្បាស់ឈានកន្លងហើយ ដោយបរិញ្ញានោះ ។*

[១៨] *ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងដល់ព្រះនិព្វាន ដោយបទថា **រាគក្ខយោ** ជាដើម ។*

ចប់អដ្ឋកថា បរិញ្ញេយ្យសូត្រទី៤

អ ដ្ឋ ក ថា

សមណសូត្រទី ៥

[២០] *មិនបានអធិប្បាយទុកដោយចំពោះ ដូចក្នុងសូត្រដទៃៗ ទេ តែអធិប្បាយរួមថា "ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សច្ចៈ ៤ ទុក ក្នុង ៤ សូត្រ រាប់តាំងពីសូត្រទី ៥ ដល់សូត្រទី ៨"* ។

ចប់អដ្ឋកថា សមណាសូត្រទី៥

ចប់អន្តវគ្គទី ១

រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា អន្តសូត្រ
២-អដ្ឋកថា ទុក្ខសូត្រ
៣-អដ្ឋកថា សក្កាយសូត្រ
៤-អដ្ឋកថា បរិញ្ញេយ្យសូត្រ
៥-អដ្ឋកថា សមណាសូត្រ

ធម្មកថិកវគ្គ

អ ដ្ឋ ក ថា

អវិជ្ជាសូត្រទី ១

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អវិជ្ជាសូត្រទី ១ នៃធម្មកថិកវគ្គដូចតទៅនេះ ៖

[២៧] បទថា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតិ សេចក្តីថា ដោយហេតុដែលជាអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសច្ចៈ ៤ នេះ ភិក្ខុទើបឈ្មោះថា ធ្លាក់នៅក្នុងអវិជ្ជា ។

ចប់អដ្ឋកថា អវិជ្ជាសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

វិជ្ជាសូត្រទី ២

[២៨] *សូម្បីក្នុង វិជ្ជាសូត្រទី ២ ក៏មានន័យដូចគ្នានេះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា វិជ្ជាសូត្រទី ២

អ ដ្ឋ ក ថា

ធម្មកថិកសូត្រទី ៣

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ធម្មកថិកសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៩] *ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដល់ព្រះធម្មកថិក ដោយពាក្យឆ្លើយទី ១ , ត្រាស់ដល់សេក្ខភូមិ ដោយពាក្យឆ្លើយទី ២ , ត្រាស់ដល់អសេក្ខភូមិ ដោយពាក្យឆ្លើយទី ៣ ។ រួមសេចក្តីមក ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ភូមិ ២ អធិប្បាយព្រះធម្មកថិកឲ្យផ្សេងគ្នាដោយពាក្យសួរ ដែលភិក្ខុទូលសួរហើយ ។*

ចប់អដ្ឋកថា ធម្មកថិកសូត្រទី ៣

អ ដ្ឋ ក ថា

ធម្មកថិកសូត្រទី ៤

[៣០] ក្នុង ធម្មកថិកសូត្រទី ៤ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ការវិសជ្ជនាពាក្យសួរទាំង ៣ ទុក ៣ ប្រការ ។

ចប់អដ្ឋកថា ធម្មកថិកសូត្រទី ៤

អដ្ឋកថា

ពន្ធនសូត្រទី ៥

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ពន្ធនសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣១] *បទថា **អតីរទស្សី** សេចក្តីថា វដ្ដៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា ត្រើយ បុថុជ្ជនមើលមិនឃើញត្រើយនោះ ។*

*បទថា **អបារទស្សី** សេចក្តីថា និព្វាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា ត្រើយ បុថុជ្ជនមើលមិនឃើញត្រើយនោះ ។*

*បទថា **ពន្ធោ** សេចក្តីថា (បុថុជ្ជន) ជាអ្នកជាប់ចំណងដោយកិលេស ទើប **កើត ចាស់ ស្លាប់** និងចាកលោកនេះទៅកាន់លោកដទៃ (ទាំងជាប់ចំណង) ។*

ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់វដ្តទុក្ខ ទុកក្នុងសូត្រនេះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ពន្ធនសូត្រទី ៥

អ ដ្ឋ ក ថា

បរិមុចចិត្តសូត្រទី ៦ ដល់ខ្ទបានានសូត្រទី ៩

[៣៣] *សូត្រទាំងនោះ ងាយទាំងអស់នោះឯង ។*

អ ដ្ឋ ក ថា

សីលសូត្រទី ១០

*គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង **សីលសូត្រទី ១០** ដូចតទៅនេះ ៖*

*[៣៧] ក្នុងបទថា **អនិច្ចតោ** ជាដើម គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ*

ឧបាទានក្ខន្ធ ៥ ភិក្ខុគប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា មិនទៀង ដោយអាការដែលមានហើយត្រឡប់ជាមិនមាន (កើតហើយរលត់) គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជាទុក្ខ ដោយអាការដែលបៀតបៀន ញាំញី , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជារោគ ព្រោះសេចក្តីថា ឈឺចាប់ , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជាបូស ព្រោះសេចក្តីថា ស្អុយខាងក្នុង , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា មុត (មុតដោយសរ) ព្រោះជាបច្ច័យដល់បូសទាំងនោះ ឬព្រោះមានន័យថា ជីក , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា លំបាក ព្រោះអត្ថថាទុក្ខ , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជាអ្នកបៀតបៀន ព្រោះអត្ថថា ជាបច្ច័យឲ្យកើតអាពាធ ដែលមានមហាភូតរូបដែលជាវិសភាគគ្នាជាសមុដ្ឋាន គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជារបស់ដទៃ ព្រោះអត្ថថា មិនមែនរបស់ខ្លួន , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ទ្រុឌទ្រោម ព្រោះអត្ថថា គ្រាំគ្រា , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា សូន្យ ព្រោះអត្ថថា សូន្យចាកសត្វ , គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជាអនត្តា ព្រោះ

មិនមានអត្តា ។

ក្នុងទីនេះ គប្បីជ្រាបសេចក្តីអធិប្បាយបន្ថែមយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដល់ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា មិនទៀង ដោយពីរបទថា **អនិច្ចតោ បលោកតោ** (មិនទៀង , បែកធ្លាយ) ត្រាស់ដល់ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តថាជាអនត្តា ដោយពីរបទថា **សុញ្ញតោ អនត្តតោ** (សូន្យ , ជាអនត្តា) ត្រាស់ដល់ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ជាទុក្ខ ដោយបទដ៏សេស ។ បទដ៏សេសក្នុងព្រះសូត្រនេះ មានអត្ថងាយទាំងអស់នោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា សីលសូត្រទី ១០

អ ដ្ឋ ក ថា

សុតវាសូត្រទី ១១

[៤២] ក្នុង *សុតវាសូត្រទី ១១* ក៏ដូចគ្នា គឺ មានអត្ថន័យនោះឯង ។ ប៉ុន្តែថា ក្នុងសូត្រទី ១០ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ ***បារិសុទ្ធិសីល*** ទុកដោយបទថា ***សីលវតា*** ។ ក្នុងសូត្រទី ១១ នេះ ត្រាស់កម្មដ្ឋានទុក ដោយបទថា ***សុតវតា*** នេះជាសេចក្តីដែលផ្សេងគ្នា ។

ចប់អដ្ឋកថា សុត្វាសូត្រទី ១១

អ ដ្ឋ ក ថា

កប្បសូត្រទី ១២

[៤៥] *កប្បសូត្រទី ១២ (មានសេចក្តី) ដូចរាហុលោវាទសូត្រនុ៎ះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា កប្បសូត្រទី ១២

អ ដ្ឋ ក ថា

កប្បសូត្រទី ១៣

[៤៦] *កប្បសូត្រទី ១៣ (មានសេចក្តី) ដូចរាហុលោវាទសូត្រទាំងឯង ៗ*

ចប់អដ្ឋកថា កប្បសូត្រទី ១៣

ចប់ធម្មកថិកវគ្គទី ២
រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ១១ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា អវិជ្ជាសូត្រ
២-អដ្ឋកថា វិជ្ជាសូត្រ
៣-អដ្ឋកថា ធម្មកថិកសូត្រទី ១
៤-អដ្ឋកថា ធម្មកថិកសូត្រទី ២
៥-អដ្ឋកថា ពន្ធនសូត្រ
៦-អដ្ឋកថា បរិមុចចិត្តសូត្រទី ១
៧-អដ្ឋកថា បរិមុចចិត្តសូត្រទី ២
៨-អដ្ឋកថា សីលសូត្រ
៩-អដ្ឋកថា សុត្វាសូត្រ
១០-អដ្ឋកថា កប្បសូត្រទី ១
១១-អដ្ឋកថា កប្បសូត្រទី ២

អវិជ្ជាវគ្គទី ៣

អ ដ្ឋ ក ថា

សមុទយធម្មសូត្រទី ១

[៤៧-៦០] *អដ្ឋកថាសូត្រទី ១ ដល់សូត្រទី ១០ ផ្តើមដោយសមុទយធម្មសូត្រ ក្នុងអវិជ្ជាវគ្គ មានអត្ថងាយទាំងអស់ ។ ក៏ក្នុងវគ្គនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សច្ចៈ ៤ ទុកក្នុងគ្រប់ៗ សូត្រ (គឺពីសូត្រទី ១ ដល់សូត្រទី ១០) នោះឯង ។*

ចប់អវិជ្ជាវគ្គទី ៣
ក្នុងវគ្គនេះ មិនមានអដ្ឋកថា
ជួយកែសេចក្ដីឡើយ ។

កុក្កុឡវគ្គទី ៤

អ ដ្ឋ ក ថា

កុក្កុឡសូត្រទី ១

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កុក្កុឡសូត្រទី ១ នៃកុក្កុឡវគ្គ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦១] បទថា កុក្កុឡំ ប្រែថា ក្តៅ គឺ ឆេះដោយភ្លើង ។ ក្នុងសូត្រនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់លក្ខណៈរបស់ទុក្ខ ដែលមានសភាពក្តៅ ទុកដូចជាគំនរផេះ ។

ក្នុងសូត្រដ៏សេស ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ចែកលក្ខណៈទាំងអស់នេះមានអនិច្ចលក្ខណៈជាដើម ទុកតាមអធ្យាស្រ័យរបស់បុគ្គលនោះឯង ។

ចប់កុក្កុឡវគ្គទី ៤

ទិដ្ឋិវគ្គទី ៥

អ ដ្ឋ ក ថា

អជ្ឈត្តិកសូត្រទី ១

[៧៣] *សូត្រទី ១ ពាក្យថា កឹ ឧបាទាយ បានដល់ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ។*

ចប់អដ្ឋកថា អជ្ឈត្តិកសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

ឯតំមមសូត្រទី ២

[៧៥] *ក្នុងសូត្រទី ២ ពាក្យថា* ***កឹ អភិនិវិស្ស*** *បានដល់ ព្រោះប្រកាន់អ្វី អធិប្បាយថា ធ្វើឲ្យជាបច្ច័យ ។*

ចប់អដ្ឋកថា ឯតំមមសូត្រទី ២

អ ដ្ឋ ក ថា

ឯសោអត្តសូត្រទី ៣

[៧៧] ក្នុងសូត្រទី ៣ ជាដើម ពាក្យថា ទិដ្ឋិ ជាដើម ព្រះមានព្រះ-ភាគត្រាស់ តាមអជ្ឈាស្រ័យរបស់បុគ្គល ។

ចប់អដ្ឋកថា ឯសោអត្តសូត្រទី ៣

អ ដ្ឋ ក ថា

អានន្ទសូត្រទី ១០

[៩១] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងបទថា **ឧបសង្កមិ** ក្នុងអានន្ទសូត្រទី ១០ ។ ព្រះអានន្ទត្ថេរឃើញពួកភិក្ខុដទៃ ក៏ញុំាងព្រះសាស្ដាដើម្បីប្រទាននូវកម្មដ្ឋាន គឺ ខន្ធ ៥ ប្រការហើយ ក៏សម្រេចព្រះអរហត្ត ទើបព្យាករណ៍ព្រះអរហត្តក្នុងសំណាក់ព្រះសាស្ដា ទើបគិតថា សូម្បីយើងក៏នឹងញុំាងព្រះសាស្ដាឲ្យត្រាស់ប្រទានកម្មដ្ឋាន គឺ ខន្ធ ៥ ប្រការហើយ ក៏សម្រេចព្រះអរហត្ត នឹងព្យាករណ៍ព្រះអរហត្ត ដូច្នេះ ទើបចូលទៅគាល់ ។

ឯព្រះសាស្ដាសូម្បីទ្រង់មិនឃើញការលះកិលេសទាំងឡាយ ដែលមគ្គខាងលើបីគប្បីសម្លាប់របស់ព្រះថេរៈ ក្នុងវេលាដែលព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះជន្មនៅ ក៏ត្រាស់ប្រាប់ដោយព្រះតម្រិះថា តថាគតនឹងកំណត់មើលចិត្តរបស់ភិក្ខុនេះ ។ ក៏ចិត្តរបស់ព្រះថេរៈនោះបានស្ដាប់ហើយ មនសិការព្រះ-កម្មដ្ឋានលើកទីមួយ ឬលើកទីពីរ តែប្រព្រឹត្តទៅដោយគិតថា វេលានេះជាវេលាឧបដ្ឋាកដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះអានន្ទត្ថេរនោះ មានធម៌ជាគ្រឿង

អប់រំនូវវិមុត្តិ ហើយញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យរីករាយ ជាបុគ្គលប្រកបរឿយៗ ក្នុងព្រះកម្មដ្ឋាន នឹងបានសម្រេច ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រទី ១០

ចប់ទិដ្ឋិវគ្គទី ៥

រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ០៤ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា អជ្ឈត្តិកសូត្រ	២-អដ្ឋកថា ឯតំមមសូត្រ
៣-អដ្ឋកថា ឯសោអត្តសូត្រទី១	១០-អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រ

ចូឡបណ្ណាសកៈ រួមមាន ៥ វគ្គ

គឺ

អន្តវគ្គ . ធម្មកថិកវគ្គ . អវិជ្ជាវគ្គ . កុក្កុឡវគ្គ . ទិដ្ឋិវគ្គ

ចប់បណ្ណាសកៈដែលមានក្នុងខន្ធសំយុត្ត ៣ បណ្ណាសកៈ

រាធសំយុត្ត

បឋមវគ្គ

អ ដ្ឋ ក ថា

មារសូត្រទី ១

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង មារសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

*[៩៣] បទថា **មារោ វា អស្ស** សេចក្តីថា សេចក្តីស្លាប់គប្បីមាន ។*

*បទថា **មារេតា វា** សេចក្តីថា ឬសត្វអ្នកត្រូវសម្លាប់ (គប្បីមាន) ។*

*បទថា **យោ វា បន មិយ្យតិ** សេចក្តីថា ឬថា អ្នកណាស្លាប់ ។*

*បទថា **និព្វិទត្ថំ** បានដល់ ដើម្បីនិព្វិទាញាណ ។*

*បទថា **និព្វានត្ថា** សេចក្តីថា ឈ្មោះថា ផលវិមុត្តិនេះ មានអនុបាទា-និព្វានជាផល អធិប្បាយថា ដើម្បីអនុបាទានិព្វាន ។*

*បទថា **អច្ចសរា** សេចក្តីថា អ្នកប្រព្រឹត្តកន្លង គឺ សួរហួសបញ្ហាហើយ ។*

*បទថា **និព្វានោគធំ** សេចក្តីថា តាំងនៅក្នុងនិព្វាន អធិប្បាយថា*

ឈ្មោះថា មគ្គព្រហ្មចរិយៈរមែងនាំចូលទៅកាន់និព្វាន មិនកន្លងអំពីនិព្វាន ឡើយ ។

បទថា **និព្វានបរិយោសានំ** សេចក្ដីថា និព្វានជាទីបំផុត គឺ ជាផល សម្រេច បានដល់ ជាទីបញ្ចប់នៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈនោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា មារសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

សត្តសូត្រទី ២

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង *សត្តសូត្រទី ២* ដូចតទៅនេះ ៖

[៩៤] បទថា *សត្តោ* ជាពាក្យសួរដល់បុគ្គល ។

បទថា *តត្រ សត្តោ តត្រ វិសត្តោ* សេចក្តីថា អ្នកជាប់ គឺ អ្នកជាប់ជំពាក់នៅក្នុងឧបាទានក្ខន្ធនោះ ។

បទថា *បំសុាគារកេហិ* ប្រែថា កូនផ្ទះដែលធ្វើដោយអាចម៍ដី ។

បទថា *កេឡាយន្តិ* ប្រែថា លេង ។

បទថា *ធនាយន្តិ* ប្រែថា សម្គាល់កូនផ្ទះដែលធ្វើដោយអាចម៍ដីថាដូចជាទ្រព្យ ។

បទថា *មមាយន្តិ* បានដល់ ធ្វើការប្រកាន់ថា នេះរបស់យើង នេះរបស់យើង គឺ មិនព្រមសូម្បីឲ្យអ្នកដទៃប៉ះពាល់ ។

បទថា *វិកីឡនិកំ ករោន្តិ* សេចក្តីថា ក្មេងប្រុស ឬក្មេងស្រីទាំងនោះគិតថា ការលេងរួចហើយ ទើបឈូសចោលធ្វើឲ្យលេងមិនកើត ។

ចប់អដ្ឋកថា សត្តសូត្រទី ២

អ ដ្ឋ ក ថា

ភវនេត្តិសូត្រទី ៣

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ***ភវនេត្តិសូត្រទី ៣*** *ដូចតទៅនេះ ៖*

[៩៥] *បទថា* ***ភវនេត្តិ*** *បានដល់ តណ្ហា ដូចខ្សែចងសត្វទុកក្នុងភព ។*

ចប់អដ្ឋកថា ភវនេត្តិសូត្រទី ៣

អ ដ្ឋ ក ថា

បរិញ្ញេយ្យសូត្រទី ៤

[៩៦] *សូត្រទី ៤ ងាយទាំងអស់នោះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា បរិញ្ញេយ្យសូត្រទី ៤

អ ដ្ឋ ក ថា

បឋមសមណព្រាហ្មណសូត្រទី ៥

[៩៧] *ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សច្ចៈ ៤ ទុកក្នុង ៤ សូត្រ មាន បឋមសមណព្រាហ្មណសូត្រទី ៥ ជាដើម (និង) ត្រាស់ការលះបង់កិលេស ទុកក្នុង ២ សូត្រ នោះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា បឋមសមណព្រាហ្មណសូត្រទី ៥

ចប់បឋមវគ្គទី ១

រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ០៥ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា មារសូត្រ
២-អដ្ឋកថា មារធម្មសូត្រ
៣-អដ្ឋកថា ភវនេត្តិសូត្រ
៤-អដ្ឋកថា បរិញ្ញេយ្យសូត្រ
៥-អដ្ឋកថា បឋមសមណព្រាហ្មណសូត្រជាដើម....

ទុតិយវគ្គ

អ ដ្ឋ ក ថា

មារសូត្រទី ១

[១០៤] ក្នុង *មារសូត្រទី ១ នៃ ទុតិយវគ្គទី ២ ដោយពាក្យថា មារ ព្រះរាធត្ថេរ រមែងទូលសួរដល់សេចក្ដីស្លាប់ ។ សេចក្ដីថា ក៏ព្រោះឈ្មោះថា សេចក្ដីស្លាប់ដែលផុតចាកខន្ធ មានរូបជាដើមមិនមាន ។ ហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់ដល់ព្រះថេរៈ មានជាដើមថា " ម្នាលរាធៈ រូបនេះឯងជាមារ " ។*

ចប់អដ្ឋកថា មារសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

មារធម៌សូត្រទី ២

[១០៥] ក្នុងសូត្រទី ២ ពាក្យថា មារធម៌ បានដល់ មរណធម៌ ។ អត្ថទាំងពួងគប្បីជ្រាបដោយឧបាយនេះ ដូច្នេះ ។

ចប់អដ្ឋកថា មារធម្មសូត្រទី ២

ចប់ទុតិយវគ្គទី ២

រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ០២ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា មារសូត្រ ២-អដ្ឋកថា មារធម្មសូត្រ

អ ដ្ឋ ក ថា

អាយាចនវគ្គទី ៣

[១១៦] *សេចក្តីតទៅនេះ ងាយទាំងអស់នោះឯង ។ ពិតណាស់ព្រះរាជគ្រូនេះ ឈ្មោះថា ជាព្រះថេរៈដែលឈ្លាសវៃ ។ ព្រោះទ្រង់ទតឃើញព្រះថេរៈនេះ ហេតុការណ៍ដ៏ល្អិត ទើបប្រាកដដល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ដោយហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទើបទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ព្រះរាធៈនោះ ដោយន័យផ្សេងៗ ។ ដូច្នេះ ក្នុងរាធសំយុត្តនេះ ២ វគ្គខាងដើម ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងទុកដោយអំណាចការសួរ ។*

វគ្គទី ៣ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដោយអំណាចការទូលសូម ។

ចប់អដ្ឋកថា អាយាចនវគ្គទី ៣

ចប់អាយាចនវគ្គទី ៣

រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា គឺ អាយាចនវគ្គទី៣

ឧបនិសិន្នវគ្គទី ៤

អ ដ្ឋ ក ថា

វគ្គទី ៤

[១២៨] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដោយអំណាចឧបនិសិន្នកថា ។ តែថា រាធសំយុត្តនេះសូម្បីទាំងអស់ គប្បីជ្រាបថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើដោយអំណាចធម៌ជាគ្រឿងអប់រំវិមុត្តិដល់ព្រះថេរៈ ។

ចប់អដ្ឋកថា ឧបនិសិន្នវគ្គទី ៤

ចប់ឧបនិសិន្នវគ្គទី ៤
រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា គឺ ឧបនិសិន្នវគ្គទី៤

ទិដ្ឋិសំយុត្ត

សោតាបត្តិវគ្គទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

វាតសូត្រទី ១

[១៨៤] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង* ***ទិដ្ឋិសំយុត្ត*** *ដូចតទៅនេះ ៖*

ក្នុងបទថា ***ន វាតា វាយន្តិ*** *ជាដើម មានអធិប្បាយថា បានឮថា ជនទាំងនោះ មានការឃើញយ៉ាងនេះថា ខ្យល់ដែលបក់បំបាក់មែកឈើជាដើម មិនមែនខ្យល់ (ដែលពិត) នោះ ឈ្មោះថា ជាលេស (អាការ) របស់ខ្យល់ ចំណែកខ្យល់ ក៏តាំងនៅមាំដូចសសរគោល និងដូចកំពូលភ្នំ ។*

មួយវិញទៀត ទឹកស្ទឹងដែលហូរនាំស្មៅ និងឈើជាដើម នោះមិនមែនទឹកហូរ ជាលេស (អាការ) របស់ទឹក ចំណែកទឹក ក៏តាំងនៅមាំដូចសសរ-គោល និងដូចកំពូលភ្នំ ។

ម្យ៉ាងទៀត ស្ត្រីមានគភ៌ពួកណា ដែលនាំគ្នាពោលថា សម្រាលកូន ស្ត្រីទាំងនោះ សូម្បីនឹងមានផ្ទៃសម្រាលហើយក៏ពិត តែក៏មិនឈ្មោះថា គភ៌ (របស់ស្រីទាំងនោះ) នឹងសម្រាលមក នោះឈ្មោះថា ជាលេស (អាការ) របស់គភ៌ ចំណែកគភ៌ ក៏តាំងនៅមាំដូចសសរគោល និងដូចកំពូលភ្នំ ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រះចន្ទ និងព្រះអាទិត្យ រះ ឬលិច ក៏មិនឈ្មោះថា រះ (ពិត) មិនឈ្មោះថា លិច (ពិត) នោះឈ្មោះថា ជាលេស (អាការ) របស់ព្រះចន្ទ និងព្រះអាទិត្យ , ចំណែកព្រះចន្ទ និងព្រះអាទិត្យ ក៏តាំងនៅមាំដូចសសរគោល និងដូចកំពូលភ្នំ ។

ចប់អដ្ឋកថា វាតសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

ឯតំមមសុត្តទី ២ ដល់ នោចមេសិយាសុត្តទី ៤

[១៤៩] ក្នុងបទថា ទិដ្ឋំ ជាដើម គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ ៖

អារម្មណ៍ដែលឃើញបាន (ទិដ្ឋំ) បានដល់ រូបាយតនៈ , អារម្មណ៍ដែលបានឮ (សុតំ) បានដល់ សទ្ទាយតនៈ , អារម្មណ៍ដែលបានជ្រាប (មុតំ) បានដល់ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ (និង) ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ ក៏គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ (និង) ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នុ៎ះហៅថា អារម្មណ៍ដែលបានជ្រាប (មុតំ) ព្រោះត្រូវ (ឲ្យ) មកដល់ (បសាទរូប) មុន ទើបនឹងទទួលបាន ។ អាយតនៈ ៧ ដ៏សេស ឈ្មោះថា វិញ្ញាតំ ។

បទថា បត្តំ បានដល់ អារម្មណ៍ដែលស្វែងរក ឬមិនស្វែងរកក៏ដោយ (តែ) បានប្រសព្វ ។

បទថា បរិយេសិតំ បានដល់ អារម្មណ៍ដែលស្វែងរកហើយ ដែលមកជួបប្រសព្វ ឬមិនជួបប្រសព្វក៏ដោយ ។

បទថា អនុវិចរិតំ មនសា បានដល់ អារម្មណ៍ដែលចិត្តតាមពិចារណាហើយ ។

ពិតណាស់ អារម្មណ៍ក្នុងលោក ស្វែងរកហើយ ទើបជួបក៏មាន ស្វែងរកហើយតែមិនជួបក៏មាន មិនបានស្វែងរកតែជួបក៏មាន មិនបានស្វែងរកហើយមិនបានជួបក៏មាន ។

មួយយ៉ាងទៀត អារម្មណ៍ដែលស្វែងរកហើយជួបខ្លះ ដែលមិនបានស្វែងរកតែជួបខ្លះ ឈ្មោះថា **បត្តំ** *ព្រោះដោយអត្ថថា ជួបហើយ អារម្មណ៍ដែលស្វែងរកហើយតែមិនជួប ឈ្មោះថា* **បរិយេសិតំ** *(អារម្មណ៍ដែលស្វែងរកហើយ) អារម្មណ៍ដែលមិនបានស្វែងរកមិនបានជួប ឈ្មោះថា* **មនសានុចរិតំ** *(តាមពិចារណាដោយចិត្ត) ឬថា អារម្មណ៍ទាំងអស់នេះ ឈ្មោះថា តាមពិចារណាដោយចិត្តនោះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថាសូត្រទី ២ ដល់ សូត្រទី ៤

អ ដ្ឋ ក ថា

នត្ថិទិន្នសូត្រទី ៥

[១៥២] ក្នុងបទថា **នត្ថិ ទិន្នំ** ជាដើម មានអធិប្បាយដូចតទៅនេះ ៖

ដោយបទថា **នត្ថិ ទិន្នំ** បុគ្គលដែលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងឡាយ ពោលថា ទានដែលឲ្យហើយមិនមានផល ។

ការបូជាធំ ហៅថា **យិដ្ឋំ** ។ ក្នុងបទថា **ហុតំ** ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បំណងយកលាភសក្ការៈច្រើន ។ បុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងឡាយ បដិសេធបុញ្ញកម្មទាំងពីរយ៉ាងនោះ ដោយសំដៅយកថា មិនមានផលឡើយ ។

បទថា **សុកតទុក្កដានំ** បានដល់ នៃកម្មដែលធ្វើល្អ និងធ្វើអាក្រក់ អធិប្បាយថា នៃកុសលកម្ម និងអកុសលកម្មទាំងឡាយ ។

បទថា **ផលំ វិបាកោ** សេចក្តីថា វត្ថុណាដែលហៅថា ផល ឬវិបាក បុគ្គលដែលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងពោលវត្ថុនោះថា មិនមាន ។

បទថា **នត្ថិ អយំ លោកោ** សេចក្តីថា លោកនេះសម្រាប់អ្នកនៅក្នុងបរលោក មិនមាន ។

បទថា **បរលោកោ** សេចក្តីថា លោកដទៃ សម្រាប់អ្នកដែលនៅក្នុង

លោកនេះ ក៏មិនមាន ។ ឧច្ឆេទវាទីបុគ្គល រមែងសម្តែងថា សព្វសត្វរមែងដាច់សូន្យ ក្នុងលោកនោះៗ ឯង ។

ឧច្ឆេទវាទីបុគ្គលពោលថា **នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា** (មាតាមិនមាន បិតាមិនមាន) ដូច្នេះ ព្រោះ (គេប្រកាន់ថា) មិនមានផល ការបដិបត្តិត្រូវ និងការបដិបត្តិខុសក្នុងមាតាបិតាទាំងនោះ ។

ឧច្ឆេទវាទីបុគ្គលពោលថា **នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា** (សត្វទាំងឡាយជាឱបបាតិកៈមិនមាន) ដូច្នេះ ព្រោះជឿថា ឈ្មោះថា សត្វដែលចុតិហើយ និងឧប្បត្តិឡើង (ទៀត) មិនមាន ។

បទថា **ចាតុម្មហាភូតិកោ** សេចក្តីថា កើតមកពីមហាភូតរូប ៤ ។

បទថា **បឋវី បឋវីកាយំ** បានដល់ បឋវីធាតុខាងក្នុង (ទៅជា) បឋវីធាតុខាងក្រៅ ។

បទថា **អនុបេតិ** ប្រែថា ចូលដល់ ។ បទថា **អនុបគច្ឆតិ** ជាវេវចនៈរបស់បទថា **អនុបេតិ** នោះឯង ។ មានន័យថា ជ្រាបចូលទៅ ដូច្នេះខ្លះ ។

ដោយបទសូម្បីទាំងពីរ បុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ រមែងសម្តែងថា ចូលដល់ គឺ ចូលទៅដល់ ។ ក្នុងធាតុដ៏សេស មានអាបោធាតុជាដើម ក៏មានន័យដូចគ្នានេះឯង ។

បទថា **ឥន្ទ្រិយានិ** សេចក្តីថា ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយមានចិត្តជាទី ៦ រមែងអណ្តែតទៅកាន់អាកាស ។

បទថា **អាសន្ទិបញ្ចមា** សេចក្តីថា (បុរស ៤ នាក់) និងទាំងគ្រែដែល (បុគ្គលស្លាប់) ដេក ជាទី ៥ ។ អធិប្បាយថា គ្រែ និងបុរស ៤ នាក់ ដែលឈរសែងគ្រែជើង ៤ ។

បទថា **យាវ អាឡាហនា** ប្រែថា រហូតដល់ព្រៃជាទីចោលសាកសព ។

បទថា **បទានិ** សេចក្តីថា ស្នាមជើង គឺ គុណ សេចក្តីល្អ (និងសេចក្តីអាក្រក់) ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដោយមានជាដើមថា បុគ្គលនេះជាអ្នកមានសីលល្អយ៉ាងនេះ បុគ្គលនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីលយ៉ាងនេះ ។

ម្យ៉ាងទៀត រាងកាយនុ៎ះឯង លោកបំណងថា ស្នាមជើងក្នុងទីនេះ ។

បទថា **កាបោតកានិ** ប្រែថា មានពណ៌ដូចសត្វព្រាប អធិប្បាយថា មានពណ៌ដូចស្លាបព្រាប ។

បទថា **ភស្សន្តា** គឺ **ភស្មន្តា** (ប្រែថា មានផេះជាទីបំផុត) ម្យ៉ាងទៀត **ភស្មន្តា** នេះឯង គឺជាបាលី (ដើម) ។

បទថា **អាហុតិយោ** សេចក្តីថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ បែកប្រភេទជារបស់ទទួលភ្ញៀវ និងគ្រឿងសក្ការៈជាដើម ទាំងអស់សុទ្ធតែមានផេះជាទី

បំផុតនោះឯង មិនមានផលក្រៃលែងជាងនោះទេ ។

បទថា **ទត្តុបញ្ញត្តមិទំ** គឺ ទាន ពួកបុគ្គលល្ងង់បញ្ញត្តិទុក ។ មានពាក្យអធិប្បាយដូច្នេះថា ពួកមិច្ឆាទិដ្ឋិសម្តែងថា ទាននេះ ពួកបុគ្គលល្ងង់ គឺ បុគ្គលមិនដឹងបញ្ញត្តិទុក មិនមែនបុគ្គលឆ្លាតបញ្ញត្តិទុកទេ បុគ្គលល្ងង់ឲ្យ (ទាន) បុគ្គលឆ្លាតទទួល (ទាន) ។

ចប់អដ្ឋកថា នត្ថិទិន្នសូត្រទី ៥

អ ដ្ឋ ក ថា

ករោតោសូត្រទី ៦១

[១៥៤] បទថា *ករតោ*[១] គឺ ធ្វើដោយដៃរបស់ខ្លួនឯង ។

បទថា **ការយតោ** គឺ ឲ្យគេធ្វើតាមពាក្យបង្គាប់ (ប្រើឲ្យធ្វើ) ។

បទថា **ឆិន្ទតោ** គឺ កាត់អវយវៈទាំងឡាយ មានដៃជាដើម របស់បុគ្គលដទៃ ។

បទថា **ឆេទាបយតោ** គឺ បៀតបៀនដោយអាជ្ញា ។

បទថា **សោចតោ** សេចក្តីថា ធ្វើសេចក្តីសោកដល់បុគ្គលដទៃដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃធ្វើក្តី ដោយទុច្ចរិតកម្ម មានលួចរបស់បុគ្គលដទៃជាដើម ។

បទថា **កិលមតោ** សេចក្តីថា ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាកក្តី ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យលំបាកក្តី ដោយការបង្អត់អាហារ និងការបង្ខាំងក្នុងគុកជាដើម ។

បទថា **ផន្ទតោ ផន្ទាបយតោ** សេចក្តីថា ក្នុងវេលាបៀតបៀនបុគ្គលដទៃដែលក្តៅក្រហាយហើយ ឈ្មោះថា ទាំងធ្វើខ្លួនឯងឲ្យក្តៅក្រហាយ ទាំងធ្វើឲ្យបុគ្គលដទៃសូម្បីនោះក្តៅក្រហាយផង ។

---

១ បាលីជា ករតោ ។

បទថា **បាណមតិបាតាបយតោ** សេចក្តីថា សម្លាប់សត្វខ្លួនឯងក្តី ប្រើឲ្យអ្នកដទៃសម្លាប់ក្តី ។

ក្នុងគ្រប់ៗ បទ ក៏គប្បីជ្រាបន័យ ដោយអំណាចហេតុនៃការធ្វើយ៉ាងនេះឯង ។

បទថា **សន្ធឹ** បានដល់ ទី.តរបស់ផ្ទះ ។

បទថា **និល្លោបំ** បានដល់ ប្លន់អ្នកស្រុក ។

បទថា **ឯកាគារិកំ** បានដល់ ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ។

បទថា **បរិបន្ថេ** បានដល់ ចាំស្ទាក់ផ្លូវ ដើម្បីវាយដណ្តើមអ្នកដែលដើរទៅ ដើរមក ។

ដោយបទថា **ករតោ ន ករិយតិ បាបំ** អកិរិយវាទីបុគ្គលទាំងឡាយរមែងសំដែងថា កាលបុគ្គលសូម្បីធ្វើហើយ ដោយសេចក្តីសម្គាល់ថា យើងធ្វើបាបណាមួយ បាបក៏មិនមែនជាការធ្វើ បាបមិនមាន ប៉ុន្តែថា សត្វទាំងឡាយមានសេចក្តីសម្គាល់យ៉ាងនេះថា យើងធ្វើ ។

បទថា **ខុរបរិយន្តេន** សេចក្តីថា ដោយមុតកាំបិតកោរ ឬដោយចុង (ដែលមុត) ដូចមុតកាំបិតកោរ ។

បទថា **ឯកំ មំសខលំ** បានដល់ គំនរនៃសាច់តែមួយ ។

បទថា **បុញ្ញំ** ជាវេវចនៈនៃបទថា **មំសខលំ** នោះឯង ។

បទថា **តតោនិទានំ** បានដល់ មានការធ្វើឲ្យជាលានសាច់តែមួយជាហេតុ ។

បទថា **ទក្ខិណំ** សេចក្តីថា មនុស្សនៅត្រើយខាងស្តាំ ជាបុគ្គលឃោឃៅ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដៅយកបុគ្គលទាំងនោះ ទើបត្រាស់ពាក្យថា **ហនន្តោ** ជាដើម ។ មនុស្សនៅត្រើយខាងឆ្វេង ជាអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លា ជាពុទ្ធមាមកៈ ធម្មមាមកៈ សង្ឃមាមកៈ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដៅយកបុគ្គលទាំងនោះ ទើបត្រាស់ពាក្យថា **ទទន្តោ** ជាដើម ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **យជន្តោ** បានដល់ ធ្វើការបូជាធំ ។

បទថា **ទមេន** គឺ ដោយការទូន្មានឥន្ទ្រិយ បានដល់ ដោយឧបោសថកម្ម ។

បទថា **សំយមេន** គឺ ដោយការរក្សាសីល ។

បទថា **សច្ចវជ្ជេន** គឺ ដោយការពោលពាក្យសច្ចៈ ។

បទថា **អាគមោ** ប្រែថា ការមក អធិប្បាយថា ការប្រព្រឹត្តទៅ ។

អកិរិយវាទីបុគ្គល បដិសេធការធ្វើបុណ្យ និងបាបដោយសព្វគ្រប់ ។

ចប់អដ្ឋកថា ករោតោសូត្រទី ៦

អ ដ្ឋ ក ថា

ហេតុសូត្រទី ៧

[១៥៦] *បទថា* ***បច្ចយោ*** *ក្នុងបទនេះថា* ***នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ*** *ជាវេវចនៈរបស់ហេតុនុ៎ះឯង ។*

*អហេតុកវាទីបុគ្គល នាំគ្នាបដិសេធបច្ច័យនៃសេចក្តីសៅហ្មង នៃសត្តិ-លេសធម៌ទាំងឡាយ មានកាយទុច្ចរិតជាដើម និងបច្ច័យនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃវោទានធម៌ទាំងឡាយ មានកាយសុចរិតជាដើម ដោយបទទាំងពីរ (****នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ****) ។*

សត្វទាំងឡាយនេះ តាំងនៅក្នុងកម្លាំងរបស់ខ្លួនយ៉ាងណា ហើយទើបសម្រេចដល់ភាពជាទេវតាខ្លះ ជាមារខ្លះ ជាព្រហ្មខ្លះ សាវកពោធិញ្ញាណខ្លះ ព្រះសព្វញ្ញុតញ្ញាណខ្លះ អហេតុកវាទីបុគ្គលបដិសេធកម្លាំងនោះ ដោយបទថា ***នត្ថិ ពលំ*** *។*

បទដទៃទាំងអស់ មានជាដើម គឺ ***នត្ថិ វីរិយំ*** *ជាវេវចនៈរបស់គ្នានិងគ្នានោះឯង តែបទទាំងនេះចែកទុកផ្សេងគ្នា ក៏ព្រោះបដិសេធពាក្យនិយាយដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះថា ផលនេះគប្បីសម្រេចដោយកម្លាំងរបស់បុរស*

ផលនេះគប្បីសម្រេចដោយសេចក្តីឧស្សាហ៍របស់បុរស ។

អហេតុកវាទីបុគ្គល សំដៅដល់សត្វទាំងឡាយមិនមានសល់ មាន អូដ្ឋ គោ និងលាជាដើម ដោយបទថា **សព្វេ សត្តា** ។

អហេតុកវាទីបុគ្គល ពោលថា **សព្វេ បាណា** ដោយអំណាចសំដៅយក មានជាដើម គឺ សត្វមានឥន្ទ្រិយតែម្យ៉ាង ។

អហេតុកវាទីបុគ្គល ពោលថា **សព្វេ ភូតា** សំដៅយកសត្វទាំងឡាយដែលកើតហើយក្នុងសំបកពង និងផ្ទៃ (ស្បូន) ។

អហេតុកវាទីបុគ្គល ពោលថា **សព្វេ ជីវា** សំដៅយក ជីវៈទាំងឡាយមានស្រូវសាលី ស្រូវខ្សាយ និងស្រូវដំណើបជាដើម អធិប្បាយថា ក្នុងវត្ថុដែលមានជីវិតទាំងនោះ ជីវៈទាំងនោះដែលបានដឹងថា ជាជីវៈ ព្រោះមានការដុះលូតលាស់ឡើងបាន ។

បទថា **អវសា អពលា អវីរិយា** សេចក្តីថា វត្ថុដែលមានជីវិតទាំងនោះ មិនមានអំណាច កម្លាំង ឬវីរិយៈនៃខ្លួនឯង ។

ក្នុងបទថា **និយតិសង្គតិភាវបរិណតា** នេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ ៖

បទថា **និយតិ** បានដល់ ភាពជាអ្នកមានជោគល្អ និងជោគអាក្រក់ ។

*បទថា **សន្តតិ** បានដល់ ការប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអភិជាតិ (កំណើត) នោះៗ បណ្តាអភិជាតិ ៦ យ៉ាង ។*

*បទថា **ភាវេ** បានដល់ សភាវៈទុំះឯង ។*

វត្ថុដែលមានជីវិតទាំងឡាយ ប្រែប្រួលទៅ គឺ ដល់ភាវៈច្រើនប្រការ តាមសភាពនៃការមានជោគល្អ និងជោគអាក្រក់ និងសភាពនៃការប្រព្រឹត្តទៅ (ក្នុងអភិជាតិផ្សេងៗ) ។ ពិតណាស់ អហេតុកវាទីបុគ្គលសម្តែងថា បុគ្គលណានឹងត្រូវប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណា បុគ្គលនោះក៏នឹងត្រូវប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនោះឯង (តែ) បុគ្គលណានឹងមិនប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណា បុគ្គលនោះក៏នឹងមិនប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនោះ ដោយពិត ។

*ដោយបទថា **ឆស្វេវាភិជាតីសុ** អហេតុកវាទីបុគ្គលសម្តែងថា វត្ថុដែលមានជីវិតទាំងឡាយ មានជីវិតតាំងនៅ សោយសុខ និងទុក្ខនៅក្នុងអភិជាតិ ៦ ប៉ុណ្ណោះ មិនមានភូមិសម្រាប់សោយសុខ និងទុក្ខដទៃ ។*

ចប់អដ្ឋកថា ហេតុសូត្រទី ៧

អ ដ្ឋ ក ថា

មហានិដ្ឋិសូត្រជាដើម ដល់សូត្រទី ១០

[១៥៨] *បទថា* ***អកដា*** *គឺ (កាយទាំង ៧) មិនមានអ្នកណាសាង ។*

បទថា ***អកដវិធា*** *គឺ មិនមានអ្នកណាធ្វើការចាត់ចែង (កសាង) អធិប្បាយថា សូម្បីដែលអ្នកណាៗ ឲ្យធ្វើ ដោយប្រាប់ថា ចូរធ្វើយ៉ាងនេះ ក៏មិនមាន ។*

បទថា ***អនិម្មិតា*** *គឺ មិនមានអ្នកណានិម្មិតសូម្បីដោយឫទ្ធិ ។*

បទថា ***អនិម្មិតវិធា*** *គឺ ការចាត់ចែង មិនមានអ្នកណានិម្មិត ។ អធិ-ប្បាយថា មិនមែនអ្នកណាៗ គួរនិម្មិតបាន ។ បាឋៈថា* ***អនិម្មិតព្វា*** *ដូច្នេះខ្លះ ។*

បទថា ***វញ្ឈា*** *គឺ មិនមានផល បានដល់ មិនឲ្យកើតផលអ្វីៗ ដូចសត្វចិញ្ចឹមដែលគ្មានកូន និងដើមត្នោតឈ្មោលជាដើម ។*

បទថា ***កូដដ្ឋា*** *សេចក្តីថា តាំងនៅដូចកំពូលភ្នំ (ព្រោះហេតុនោះ) ទើបឈ្មោះថា* ***កូដដ្ឋា*** *។*

បទថា ***ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា*** *តាំងនៅ តាំងនៅដូចជាសសរគោល ព្រោះហេតុនោះទើបឈ្មោះថា* ***ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា*** *អធិប្បាយថា សសរគោលដែល*

កប់ល្អហើយ តាំងមាំមិនញាប់ញ័រ យ៉ាងណា កាយក៏តាំងនៅដូច្នោះ ។

បទថា **ន ឥញ្ជន្តិ** សេចក្តីថា មិនញាប់ញ័រ តាំងនៅមាំដូចសសរគោល ដូច្នោះ ។

បទថា **ន វិបរិណាមន្តិ** សេចក្តីថា មិនលះបង់ប្រក្រតី ។

បទថា **ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាពេន្តិ** សេចក្តីថា មិនបៀតបៀនគ្នានិងគ្នា ។

បទថា **នាលំ** ប្រែថា មិនអាច ។

ក្នុងបទថា **បឋវីកាយោ** ជាដើម មានអធិប្បាយថា បឋវីនុ៎ះឯងឈ្មោះថា បឋវីកាយៈ (គំនរដី) ឬបឋវីសមូហៈ (ប្រជុំដី) ។

បទថា **សត្តន្នំ ត្វេវ កាយានំ** មានសេចក្តីថា សស្ត្រាដែលចាក់ចូលទៅក្នុងគំនរសណ្តែកបាយជាដើម រមែងចូលទៅក្នុងចន្លោះសណ្តែកបាយជាដើម យ៉ាងណា សស្ត្រាក៏ជ្រែកចូលទៅក្នុងចន្លោះ គឺ ផ្លូវ បានដល់ ផ្លូវដែលជាចន្លោះរបស់កាយទាំង ៧ ដូច្នោះ ។

ក្នុងការសម្លាប់នោះ ពួកមិច្ឆាទិដ្ឋិសម្តែងថា នឹងមានត្រឹមតែការសម្គាល់តែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះថា យើងផ្តាច់ជីវិតអ្នកនេះ (សម្លាប់សត្វ) ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គល (អ្នកនិយមក្នុងលទ្ធិនេះ) នាំគ្នាសម្តែងការជឿបែបគ្មានប្រយោជន៍ (ដែលបានមក) ដោយហេតុត្រឹមតែការត្រិះរិះតែម្យ៉ាង (ដោយ

ប្រើគោលតក្កវិទ្យាតែម្យ៉ាង) ថា កំណើតធំ គឺ កំណើតដែលសំខាន់ មាន ១.៤០០.០០០ រួមជាមួយកំណើតដទៃទៀត ៦.៦០០ និងកម្ម ៥០០ ទៀត ដោយបទថា **យោនិបមុខសតសហស្សានិ** ។

សូម្បីក្នុងបទថា **បញ្ច ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ** (កម្ម ៥ និងកម្ម ៣) ជាដើម ក៏មានន័យដូចគ្នានេះឯង ។

ចំណែកអាចារ្យពួកខ្លះពោលថា មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលទាំងឡាយពោលដល់កម្ម ៥ ដោយអំណាចឥន្ទ្រិយ ៥ , ពោលដល់កម្ម ៣ ដោយអំណាចកាយកម្មជាដើម ។

ចំណែកក្នុងបទថា **កម្មេ ច អឌ្ឍកម្មេ ច** (កម្ម និងកន្លះកម្ម) នេះ មានអធិប្បាយថា កាយកម្ម និងវចីកម្មរបស់ម្ចាស់លទ្ធិនោះ បានឈ្មោះថា **ជាកម្ម** មនោកម្ម បានឈ្មោះថា **ជាកម្មពាក់កណ្តាល** ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលពោលថា បដិបទា មាន ៦២ ដោយបទថា **ទ្វដ្ឋិ-ប្បដិបទា** ។

បទថា **ទ្វដ្ឋន្តរកប្បា** សេចក្តីថា ក្នុងកប្បធំមួយ មានកប្បឈ្មោះថា អន្តរកប្ប (កប្បតូច) ៦៤ កប្ប ។

ប៉ុន្តែថា ម្ចាស់លទ្ធិនេះ មិនដឹងកប្បដទៃ ២ ទៀត (សំវដ្ដដ្ឋាយីកប្ប ១

វិវដ្ដដ្ឋាយីកប្ប ១) ទើបពោល យ៉ាងនេះ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលពោលដល់ អភិជាតិ (កំណើត) ៦ ទាំងនេះ គឺ កណ្ហាភិជាតិ ១ នីលាភិជាតិ ១ លោហិតាភិជាតិ ១ ហលិទ្ទាភិជាតិ ១ សុក្កាភិជាតិ ១ បរមសុក្កាភិជាតិ ១ ដោយបទថា **ឆឡាភិជាតិយោ** ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលពោលថា បណ្ដាកំណើតទាំង ៦ នោះ ឱរព្ភិកកំណើត (ការកើតជានាយព្រានកែះ) សូករិកកំណើត (ការកើតជានាយព្រានជ្រូក) សាកុណិកកំណើត (ការកើតជានាយព្រានបក្សី) មាគវិកកំណើត (ការកើតជានាយព្រាណ៍ម្រឹគ) លុទ្ទកំណើត (ការកើតជានាយព្រាន) មច្ឆឃាតក-កំណើត (ការកើតជាព្រានប្រមង់) ចោរកំណើត (ការកើតជាចោរ) ចោរឃា-ដកំណើត (ការកើតជាពេជ្រឃាតសម្លាប់ចោរ) ពន្ធនាគារិកកំណើត (ការកើតមេគុក) ឬថា ការងារដែលតិចតួចដទៃយ៉ាងណាមួយ នេះឈ្មោះថា **កណ្ហាភិជាតិ** (កំណើតខ្មៅ) ។

កំណើតភិក្ខុ មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលពោលថា **នីលាភិជាតិ** (កំណើតខៀវ) បានឮថា ភិក្ខុទាំងនោះដាក់បន្លាទៅក្នុងបច្ច័យ ៤ ហើយទើបឆាន់ (អាហារ) និងភិក្ខុទាំងឡាយក៏ចិញ្ចឹមជីវិតដោយអាស្រ័យបន្លា ក៏បាលីដូចពោលមកនេះ ជាបាលីរបស់ភិក្ខុនោះឯង ។

ម្យ៉ាងទៀត គេពោលគ្នាថា អ្នកបួសទាំងឡាយ ដូចជានៅក្នុងព្រៃបន្លា ទើបមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ (**កណ្ឌកវុត្តិកា**) ។

គេពោលថា ពួកនិគ្រន្ថដែល ប្រើសំពត់ផ្ទាំងតែមួយ ឈ្មោះថា **លោហិតាភិជាតិ** (កំណើតក្រហម) ដែលបានដឹងថា និគ្រន្ថទាំងនេះបរិសុទ្ធិជាង ២ ពួកដំបូង ។

គេពោលថា សាវករបស់អចេលកៈដែលជាគ្រហស្ថ ស្លៀកសដណ្តប់ស ឈ្មោះថា **ហលិទ្ទាភិជាតិ** (កំណើតលឿង) និគ្រន្ថទាំងឡាយ ធ្វើពួកសាវកដែលជាគ្រហស្ថ ថ្វាយបច្ច័យរបស់ខ្លួន ឲ្យមានភាពសំខាន់ជាងពួកនិគ្រន្ថផងគ្នា ដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

គេពោលថា ពួកអាជីវកប្រុស ពួកអាជីវកស្រី នេះឈ្មោះថា **សុក្កាភិជាតិ** ដែលគេដឹងថា អាជីវកទាំងស្រី និងប្រុសទាំងនោះ បរិសុទ្ធិជាង ៤ ពួកដំបូង ។

គេពោលថា ម្ចាស់លទ្ធិឈ្មោះ នន្ទៈ វច្ឆៈ សង្កិច្ចៈ និងមក្ខលិគោសាល ឈ្មោះថា **បរមសុក្កាភិជាតិ** ។ ដែលគេដឹងថា ម្ចាស់លទ្ធិទាំងនោះ បរិសុទ្ធិជាងពួកដទៃទាំងអស់ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលពោលថា **ភូមិ** (លំដាប់នៃការចម្រើនធំធាត់) របស់

បុគ្គលមាន ៨ ភូមិទាំងនេះ គឺ មន្ទភូមិ ១ ខិឌ្ឌាភូមិ ១ វីមំសកភូមិ ១ ឧជុគតភូមិ ១ សេក្ខភូមិ ១ សមណភូមិ ១ ជានទភូមិ ១ បន្នភូមិ ១ ដោយបទថា **អដ្ឋ បុរិសភូមិយោ** ។

បណ្តាភូមិទាំង ៨ នោះ ប្រសូតិមកក្នុង (វេលា) ៧ ថ្ងៃ ផ្តើមតាំងពីថ្ងៃកើត សត្វទាំងឡាយរាប់ថានៅទន់ខ្ចី ល្ងង់ខ្លៅ ព្រោះចេញមកពីទីចង្អៀត គេថា នេះឈ្មោះថា **មន្ទភូមិ** ។

ចំណែកសត្វពួកណាមកពីទុគ្គតិ សត្វទាំងនោះ ស្រែកយំរឿយៗ និងស្រែកយំខ្លាំងៗ , (ចំណែក) សត្វពួកណាមកពីសុគតិ សត្វទាំងនោះនឹកដល់សុគតិនោះហើយ ក៏សើចសប្បាយ នេះឈ្មោះថា **ខិឌ្ឌាភូមិ** ។

ការចាប់ដៃ ឬជើងរបស់មាតាបិតា (ឬ) ចាប់គ្រែ ឬតាំង ហើយដាក់ជើងចុះជាន់ផែនដី ឈ្មោះថា **វីមំសកភូមិ** ។

វេលាដែលអាចដើរបាន ឈ្មោះថា **ឧជុគតភូមិ** ។

រយៈពេលដែលសិក្សាសិល្បៈ ឈ្មោះថា **សេក្ខភូមិ** ។

វេលាដែលចេញចាកផ្ទះបួស ឈ្មោះថា **សមណភូមិ** ។

វេលាដែលចេះដឹង ព្រោះសេព (សិក្សាមកពី) អាចារ្យ ឈ្មោះថា **ជានទភូមិ** ។

គេពោលដល់សមណៈដែលមិនឆ្លាតយ៉ាងនេះថា ក៏ភិក្ខុជាអ្នកក្លាត់ (ចាកប្រយោជន៍) ហើយ (ព្រោះ) ព្រះជិនស្រីមិនត្រាស់អ្វីទុក នេះឈ្មោះថា **បន្នភូមិ** ។

បទថា **ឯកូនបញ្ញាស អាជីវកសតេ** បានដល់ វិធីដំណើរជីវិត ៤.៩០០ ។

បទថា **បរិព្វាជកសតេ** បានដល់ ការបួសជាបរិព្វាជក ១០០ ។

បទថា **នាគាវាសសតេ** បានដល់ នាគមណ្ឌល ១០០ ។

បទថា **វីសេ ឥន្ទ្រិយសតេ** បានដល់ ឥន្ទ្រិយ ២.០០០ ។

បទថា **តឹសេ និរយសតេ** បានដល់ នរក ៣.០០០ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលពោលសំដៅដល់ខ្នងដៃ និងខ្នងជើងជាដើម ដែលជាទីរោយធូលីចុះ ដោយបទថា **រជោធាតុយោ** ។

ពោលសំដៅដល់ អូដ្ឋ គោ លា ពពែ សត្វ ចិញ្ចឹម ម្រឹគ និងក្របី ដោយបទថា **សត្តសញ្ញិគព្ភា** ។

ពោលសំដៅដល់ ស្រូវសាលី ស្រូវដំណើប ស្រូវខ្សាយ ស្រងែ ថ្លៅ ស្គួយ និងស្មៅគែលលក ដោយបទថា **អសញ្ញិគព្ភា** ។

ពោលសំដៅដល់ ដើមអំពៅ ដើមឫស្សី និងដើមអំពៅជាដើម ដែល

មានដើម (ឬ) ដុះឡើងត្រង់ថ្នាំង ដោយបទថា **និគ្គណ្ឋិគព្ភា** ។

បទថា **សត្ត ទិព្វា** បានដល់ ទេពចំនួនច្រើន ក៏មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលនោះហៅ (ទេពទាំងនោះ) ថាសត្វ ។ សូម្បីមនុស្សក៏មានចំនួនច្រើន គេក៏ហៅ (មនុស្សទាំងនោះ) ថាសត្វ ។

បទថា **សត្ត បិសាចា** បានដល់ បីសាចចំនួនច្រើន មិច្ឆាទិដ្ឋិកបុគ្គលក៏ហៅ (បីសាចចំនួនច្រើនទាំងនោះ) ថាសត្វ ។

បទថា **សរា** បានដល់ ស្រះធំ គេពោលសំដៅដល់ ស្រះកណ្ណមុណ្ឌៈ ស្រះរថការៈ ស្រះអនោតាតៈ ស្រះសីហបបាតៈ ស្រះមណ្ឌាកិនី ស្រះមុចលិន្ទ និងស្រះកុណាលៈ ។

បទថា **បវុដា** បានដល់ អន្ទង់ ។

បទថា **បបាតា** បានដល់ ជ្រោះធំ ។

បទថា **បបាតសតានិ** បានដល់ ជ្រោះតូច ៧០០ ។

បទថា **សុបិនា** បានដល់ សុបិនធំ ៧ ។

បទថា **សុបិនសតានិ** បានដល់ សុបិនតូច ៧០០ ។

បទថា **មហាកប្បិនោ** បានដល់ មហាកប្បទាំងឡាយ

ក្នុងប្រការនេះ ម្ចាស់លទ្ធិនោះ មានការឃើញដូច្នេះថា កាលបុគ្គល

យកចុងស្បូវជ្រលក់ទឹកពីស្រះធំ ១ ដោយ ១០០ ឆ្នាំ តែទឹក ១ តំណក់ ហើយធ្វើស្រះនោះឲ្យរីងអស់ ៧ ដង (យ៉ាងនេះ) ចាត់ជាមហាកប្ប ១ ។ ពាល និងបណ្ឌិត បណ្តាយមហាកប្បបែបនេះ អស់ទៅបាន ៨.៤០០.០០០ មហាកប្ប ក៏នឹងធ្វើទីបំផុតទុក្ខបាន ។

គេជឿថា ក្នុងរយៈវេលាចន្លោះនោះ សូម្បីបណ្ឌិតក៏មិនអាចនឹងបរិសុទ្ធិបាន ទាំងជនពាលក៏មិនកន្លងហួសអំពីនោះទៅបាន ។

បទថា **សីលេន វា** បានដល់ ដោយសីលរបស់អចេលកៈ ឬដោយសីលយ៉ាងដទៃប្រភេទណាមួយ សូម្បីដោយវត្តក៏ដូច្នោះដូចគ្នា ។

បទថា **តបេន** សេចក្តីថា អ្នកណាគិតថា យើងជាបណ្ឌិត ហើយបរិសុទ្ធិក្នុងរយៈវេលាចន្លោះ (មហាកប្បទាំងនោះ) អ្នកនោះឈ្មោះថា ធ្វើកម្មដែលនៅមិនទាន់ទុំជោរ ឲ្យទុំជោរ ដោយការបំពេញតបៈ ។ អ្នកណាគិតថា គេជាពាលដូច្នេះហើយ កន្លងហួសវេលាកំណត់ ដូចពោលហើយ អ្នកនោះឈ្មោះថា បានប្រសព្វកម្មដែលនៅមិនទាន់ទុំជោរ ហើយធ្វើឲ្យដល់នូវទីបំផុតទៅបាន ។

បទថា **ហេវំ នត្ថិ** គឺ **ឯវំ នត្ថិ** ។ ក៏កម្មទាំងពីរយ៉ាងនោះ ម្ចាស់លទ្ធិសម្តែងថា នរណាៗ មិនអាចនឹងធ្វើបាន ។

បទថា **ទោណមិតេ** ប្រែថា ដូចជាវាល់ដោយនាឡិ ។

បទថា **សុខទុក្ខេ** គឺ **សុខទុក្ខំ** (ប្រែថា សុខ និងទុក្ខ) ។

បទថា **បរិយន្តកតេ** គឺ (សង្សារវដ្ដ) ត្រូវធ្វើឲ្យមានទីបំផុតបានតាមវេលាមានកំណត់ដូចពោលហើយ ។

បទថា **នត្ថិ ហាយនវឌ្ឍនេ** គឺ មិនមានការវិនាស និងចម្រើន អធិប្បាយថា សង្សារវដ្តរបស់បណ្ឌិតក៏មិនវិនាស (ដល់ទីបំផុត) របស់ជនពាលក៏មិនចម្រើន (លួតលាស់) ។

បទថា **ឧក្កំសាវកំសេ** នេះ ជាវេវចនៈរបស់សេចក្ដីវិនាស និងសេចក្ដីចម្រើនដូចគ្នា ។

ឥឡូវនេះ កាលនឹងឲ្យអត្ថនោះសម្រេចដោយឧបមា ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់ពាក្យថា **សេយ្យថាបិ នាម** ជាដើម ។

បណ្ដាបទទាំងនោះ បទថា **សុត្តគុឡេ** បានដល់ ដុំអំបោះដែលខារទុកកំពុងរលាចេញទៅទុំះឯង ។

ដោយបទថា **បលេតិ** ម្ចាស់លទ្ធិសម្ដែងថា ដុំអំបោះដែលដាក់ (ត្រង់កន្លែងមួយ) ទុកលើភ្នំ ឬលើចុងឈើ ហើយគ្រវែងទៅ នឹងរលាទៅតាមប្រវែងរបស់អំបោះ កាលអំបោះអស់ហើយ ក៏នឹងឈប់ក្នុងទីនោះឯង មិន

វេលា.តទៅទៀត យ៉ាងណា ពាល និងបណ្ឌិតក៏ដូច្នោះដែរ កាលបើកែខែទៅ ក៏នឹងដល់ទីបំផុតសេចក្តីសុខសេចក្តីទុក្ខបាន តាមអំណាចកាលវេលា គឺ នឹងកន្លងផុតសុខទុក្ខទៅបាន តាមកាលវេលាដូចពោលហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា សូត្រទី ៨ ដល់សូត្រទី ១០

អ ដ្ឋ ក ថា

អន្តវាសូត្រទី ១១ ជាដើម ដល់សូត្រទី ១៨

[១៦៣] *បទថា **អន្តវា លោកោ** សេចក្តីថា ទិដ្ឋិដែលកើតឡើងដោយការប្រកាន់នោះ ឬដោយការត្រិះរិះថា លោក គឺ និមិត្តដែលផ្សាយទៅបានផ្នែកមួយ (មានទីបំផុត) ។*

[១៦៤] *បទថា **អនន្តវា** សេចក្តីថា ទិដ្ឋិដែលកើតឡើងដោយការប្រកាន់នោះ ឬដោយការត្រិះរិះថា លោក គឺ និមិត្តដែលកំណត់ទំហំមិនបាន ផ្សាយទៅគ្រប់ផ្នែក (មិនមានទីបំផុត) ។*

[១៦៥] *បទថា **តំ ជីវំ តំ សរីរំ** បានដល់ ទិដ្ឋិដែលកើតឡើងថា ជីវៈ និងសរីរៈ តែមួយ៉ាងដូចគ្នា ។*

បទដ៏សេសគ្រប់កន្លែង មានសេចក្តីងាយនោះឯង ។

មួយ៉ាងទៀត វេយ្យាករណ៍ទាំងនេះ មាន ១៨ យ៉ាង ដោយអំណាចសោតាបត្តិមគ្គមុន នេះជាការដល់លើកទី ១ ។

ចប់អដ្ឋកថា សោតាបត្តិវគ្គទី ១

ចប់សោតាបត្តិវគ្គ

រួមក្នុងវគ្គនេះមាន ០៧ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា វាតសូត្រ
២-អដ្ឋកថា ឯតំមម ដល់នោច...សូត្រ
៥-អដ្ឋកថា នត្ថិទិន្នសូត្រ
៦-អដ្ឋកថា ករោតោសូត្រ
៧-អដ្ឋកថា ហេតុសូត្រ
១០-អដ្ឋកថា មហាទិដ្ឋិ ដល់អស្ស...សូត្រ
១១-អដ្ឋកថា អន្តវាសូត្រ ដល់សូត្រទី១៨

អ ដ្ឋ ក ថា

ទុតិយគមនាទិវគ្គ[១]

ការដល់លើកទី ២ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុក ដោយអំណាចទុក្ខសូម្បីក្នុងប្រការនេះ វេយ្យាករណ៍ក៏មាន ១៨ តអំពីវេយ្យាករណ៍ ១៨ នោះទៅ ក៏មានវេយ្យាករណ៍ ៨ មានជាដើមថា **ខ្លួនមានរូប** *ដូច្នេះ ។ ការដល់នោះ រួមជាមួយវេយ្យាករណ៍ទាំងនោះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកក្នុងវេ-យ្យាករណ៍ទី ២ ដូច្នេះឯង ។*

[១៧៦] *បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា* **រូបី** *បានដល់ អារម្មណ៍នុ៎ះឯង គឺ ទិដ្ឋិដែលប្រកាន់ (អារម្មណ៍) ថា ជាអត្តា ។*

ចប់អដ្ឋកថា រូបីអត្តសូត្រទី ១៩

១-ព្រះសូត្រ ជាទុតិយបេយ្យាល ។

អ ដ្ឋ ក ថា

អរូបីអត្តសូត្រទី ២០

[១៧៨] *បទថា អរូបី បានដល់ ឈាន គឺ ទិដ្ឋិដែលប្រកាន់ឈានថា ជាខ្លួន ។*

ចប់អដ្ឋកថា អរូបីអត្តសូត្រទី ២០

អ ដ្ឋ ក ថា

រូបីចអរូបីអត្តសូត្រទី ២១

[១៧៩] *បទថា រូបី ច អរូបី ច បានដល់ អារម្មណ៍ និងឈាន គឺទិដ្ឋិដែលប្រកាន់ (អារម្មណ៍ និងឈាន) ថា ជាខ្លួន ។*

ចប់អដ្ឋកថា រូបីចអរូបីអត្តសូត្រទី ២១

អ ដ្ឋ ក ថា

នៃវរូបីនារូបីអត្ថសូត្រទី ២២

[១៨០] *បទថា នៅរូបីនារូបី បានដល់ ទិដ្ឋិដែលប្រកាន់ដោយហេតុត្រឹមតែការត្រិះរិះ ។*

ចប់អដ្ឋកថា នៃវរូបីនារូបីអត្ថសូត្រទី ២២

អ ដ្ឋ ក ថា

ឯកន្តសុខីសូត្រទី ២៣

[១៨១] *បទថា* **ឯកន្តសុខី** *បានដល់ ទិដ្ឋិដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលអ្នកបានឈានហើយត្រិះរិះ (ជាតក្កវិទ្យា) និងបុគ្គលរឭកជាតិបាន ។*

អធិប្បាយថា ទិដ្ឋិនេះ (អត្តាមានសុខដោយចំណែកតែមួយ) រមែងកើតឡើងសូម្បីដល់បុគ្គលដែលបានឈាន ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដល់អត្តភាព ដែលមានសុខដោយចំណែកមួយក្នុងអតីត ។

ចំណែកបុគ្គលដែលត្រិះរិះ ទិដ្ឋិរមែងកើតឡើង (យ៉ាងនេះ) ថា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន យើងមានសុខដោយចំណែកមួយ យ៉ាងណា សូម្បីក្នុងអនាគត យើងក៏ជាអ្នកមានសុខដោយចំណែកមួយ ដូច្នោះ ។

ទិដ្ឋិនេះ រមែងកើតឡើង សូម្បីដល់បុគ្គលដែលរឭកជាតិបាន គឺ រឭកដល់ភាវៈដែលជាសុខបាន ៧-៨ កព ។

ចប់អដ្ឋកថា ឯកន្តសុខីសូត្រទី ២៣

អ ដ្ឋ ក ថា

ឯកន្តទុក្ខីសូត្រទី ២៤

[១៨២] *សូម្បីក្នុងបទថា ឯកន្តទុក្ខី ជាដើម ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា ។*

ចប់អដ្ឋកថា ឯកន្តទុក្ខីសូត្រទី ២៨

ចប់ទុតិយបេយ្យាល

រួមមាន ០៦ អដ្ឋកថា

១៩-អដ្ឋកថា ទុតិយគមនាទិសូត្រ ២០-អដ្ឋកថា អរូបីនោសូត្រ

២១-អដ្ឋកថា រូបីចអរូបីចអត្តសូត្រ ២២-អដ្ឋកថា នេវរូបីនារូបីអត្តសូត្រ

២៣-អដ្ឋកថា ឯកន្តសុខីសូត្រ ២៨-អដ្ឋកថា ឯកន្តទុក្ខីសូត្រ

-៦៧- ឥទ្ធិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ អដ្ឋកថា តតិយបេយ្យាល

អ ដ្ឋ ក ថា

តតិយបេយ្យាល

[១៨៧] *បេយ្យាលទី ៣ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកដោយសូត្រទាំងនោះឯង (រួម) ២៦ សូត្រ ដោយអំណាច អនិច្ចំ ទុក្ខំ ។*

ចប់អដ្ឋកថា តតិយបេយ្យាលទី ៣

ចប់តតិយបេយ្យាល

រួមមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-២៦- អដ្ឋកថា តតិយបេយ្យាល

អ ដ្ឋ ក ថា

ចតុត្ថបេយ្យាល

[១៨៨-១៩៥] ចំណែកបេយ្យាលទី ៤ ត្រាស់ទុកដោយអំណាច

បរិវដ្ដៈ ៣ នោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ចតុត្ថបេយ្យាល

ចប់ចតុត្ថបេយ្យាល

រួមមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-២៦- អដ្ឋកថា ចតុត្ថបេយ្យាល

ចប់អដ្ឋកថា ទិដ្ឋិសំយុត្ត

ឱក្កន្តសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

ចក្ខុសុត្តាទិសូត្រទី ១-១០

[១៩៦] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងឱក្កន្តសំយុត្តដូចតទៅនេះ ៖*

បទថា **អធិមុច្ចតិ** *បានដល់ រមែងបាន* **សទ្ធាធិមោក្ខ** *។*

បទថា **ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ** *បានដល់ ចូលទៅកាន់អរិយមគ្គ ។*

ដោយបទថា **អភព្វោ តាវ កាលំ កាតុំ** *នេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងដល់សេចក្តីមិនមានអន្តរាយ (គ្រឿងរាំង) ដល់ផល កាលមគ្គកើតឡើងហើយ ។ ព្រោះថា កាលមគ្គកើតឡើងហើយ ដែលឈ្មោះថាការធ្វើអន្តរាយ (គ្រឿងរាំង) ដល់ផលមិនមាន ដោយហេតុនោះឯង ព្រះ-មានព្រះភាគទើបត្រាស់ថា ក៏បុគ្គលនេះគប្បីជាអ្នកបដិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល សូម្បីវេលាដែលកប្បនឹងត្រូវភ្លើងឆេះ ក៏គង់មាន (ប៉ុន្តែថា) កប្បនេះនឹងមិនគប្បីត្រូវភ្លើងឆេះ ដរាបណាដែលបុគ្គលនេះ មិន*

ទាន់ធ្វើឲ្យច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល បុគ្គលនេះ ទើបត្រូវហៅថា អ្នកតាំងនៅអស់នៃកប្ប ។

បទថា ***មត្តសោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ*** *សេចក្ដីថា គួរដល់ការពិចារណាមើលជាប្រមាណ ។ បទដ៏សេសក្នុងទីគ្រប់កន្លែង មានន័យងាយទាំងអស់នោះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា ឱក្កន្តសំយុត្ត ទី ៤

ចប់ឱក្កន្តសំយុត្ត
ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា ចក្ខុសុត្តាទិសូត្រទី ១-១០

ឧប្បាទសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សូត្រទី ១-១០

[២០៦-២២៥] *ពាក្យទាំងអស់ក្នុងឧប្បាទសំយុត្ត ជាក់ច្បាស់ហើយ នោះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា ឧប្បាទសំយុត្តទី ៥

ចប់ឧប្បាទសំយុត្ត
ក្នុងសំយុត្តនេះមិនមានអដ្ឋកថាកែនេ

កិលេសសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សុត្តទី ១-១០

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង **កិលេសសំយុត្ត** *ដូចតទៅនេះ ៖*

[២២៦-២៣៥] *បទថា* **ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ** *សេចក្តីថា (ជាឧបក្កិលេស) របស់ចិត្តដូនណា ?*

(ជាឧបក្កិលេស) របស់ចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៤ ។

សួរថា (ឆន្ទរាគៈជាឧបក្កិលេស) របស់ចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ រាប់ថាត្រឹមត្រូវ (តែ) (ជាឧបក្កិលេស) របស់លោកុត្តរចិត្តដូចម្តេច ?

ឆ្លើយថា បានព្រោះហាមការកើតឡើង (នៃលោកុត្តរចិត្ត) អធិប្បាយថា ឆន្ទរាគៈនោះ គប្បីជ្រាបថាជាឧបក្កិលេស ព្រោះមិនឲ្យលោកុត្តរចិត្តនោះកើតឡើង ។

បទថា **នេក្ខម្មនិន្នំ** *បានដល់ (ចិត្ត) ដែលបង្អោនទៅក្នុងលោកុត្តរធម៌*

៩ ។

*បទថា **ចិត្តំ** បានដល់ ចិត្តដែលចម្រើនសមថៈ និងចិត្តដែលចម្រើនវិបស្សនា ។*

*បទថា **អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសុ** សេចក្តីថា ឬកាលបុគ្គលចាប់ប្រកាន់ធម៌ណាមួយ ក្នុងបណ្តាធម៌ គឺ អភិញ្ញា ប្រការទី ៦ ដែលគប្បីដឹងហើយ ធ្វើឲ្យច្បាស់ដោយបច្ចវេក្ខណញ្ញាណ ក៏គប្បីប្រកាន់ថា **នេក្ខម្មៈ** ក៏គឺព្រះនិព្វានទុំះឯង ។*

បទដ៏សេសក្នុងសូត្រទាំងអស់ មានអត្ថងាយទាំងអស់នោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា កិលេសសំយុត្ត

ចប់កិលេសសំយុត្ត
ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា កិលេសសំយុត្ត

សារីបុត្តសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សូត្រទី ១-៩

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសូត្រទី ១ នៃសារីបុត្តសំយុត្ត ដូចតទៅនេះ ៖

[២៣៦-២៤៤] *បទថា ន ឯវំ ហោតិ សេចក្ដីថា ព្រោះលោកលះអហង្ការ (ការសម្គាល់ថាយើង) និងមមង្ការ (ការសម្គាល់ថារបស់យើង) បានហើយ ទើបមិនមានការគិតយ៉ាងនេះ ។*

សូម្បីក្នុងសូត្រទី ២ ជាដើម (ដរាបដល់សូត្រទី ៩) ក៏មានន័យដូចគ្នានោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា សូត្រទី ១-៩

អ ដ្ឋ ក ថា

សូចិមុខីសូត្រទី ១០

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៤៥] បទថា ***សូចិមុខី*** *គឺ នាងបរិព្វាជិកាដែលមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ។*

បទថា ***ឧបសង្កមិ*** *សេចក្តីថា នាងបរិព្វាជិកានោះ ឃើញព្រះថេរៈមានរូបស្អាត គួរពិតពិលរមិលមើល មានពណ៌សម្បុរស្អាតល្អដូចមាស ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះលោក ទើបចូលទៅរកដោយគិតថា យើងនឹងធ្វើការរីករាយជាមួយព្រះថេរៈនេះ គ្រានោះ កាលព្រះថេរៈបដិសេធពាក្យនិយាយនោះ នាងទើបគិតថា ឥឡូវនេះ យើងនឹងលើកវាទៈជាមួយព្រះថេរៈនោះ ទើបពោលថា សមណៈ បើដូច្នោះ លោកងើយមុខឆាន់ឬ ?*

បទថា ***ទិសាមុខោ*** *បានដល់ បែរមុខកាន់ទិសទាំង ៤ ។ អធិប្បាយថា សម្លឹងមើលទាំង ៤ ទិស (ទិសណាមួយ) ។*

បទថា ***វិទិសាមុខោ*** *បានដល់ សម្លឹងមើលទិសឈៀងទាំង ៤ ទិស ។*

បទថា ***វត្ថុវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជាយ*** *បានដល់ តិរច្ឆានវិជ្ជា ពោលគឺ វិជ្ជា*

មើលទាយផ្ទៃដី ។ ឧបាយជាគ្រឿងដឹងដល់ហេតុដែលធ្វើឲ្យផ្ទៃដីទាំងឡាយ មានដីចំការដាំឃ្លោក ត្រឡាច និងដំឡូងជាដើម សម្បូរណ៍ដោយភោគផល ឈ្មោះថា **វិជ្ជាមើលផ្ទៃដី** ។

បទថា **មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេន្តិ** សេចក្តីថា ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ពោលគឺ តិរច្ឆានវិជ្ជា បានដល់ វិជ្ជាមើលដីទីនោះៗ ឯង ។

អធិប្បាយថា បរិភោគបច្ច័យដែលពួកជនអ្នកជ្រះថ្លា ព្រោះសេចក្តីសម្បូរណ៍ដោយភោគផលនៃផ្ទៃដីទាំងនោះឯង ។

បទថា **អធោមុខា** សេចក្តីថា ឈ្មោះថា ឱនមុខបរិភោគ ដោយអំណាចមើលផ្ទៃដីហើយបរិភោគ ។

មួយវិញទៀត ក្នុងបទទាំងនេះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូចតទៅនេះ ៖

បទថា **នក្ខត្តវិជ្ជា** បានដល់ វិជ្ជាដែលជាហេតុឲ្យដឹងយ៉ាងនេះថា ថ្ងៃនេះ ឫក្សនេះ គួរទៅដោយឫក្សនេះ មិនគួរទៅដោយឫក្សនេះ គួរធ្វើវត្ថុនេះ ដោយឫក្សនេះ ។

បទថា **ទូតេយ្យំ** បានដល់ ការងាររបស់ទូត គឺ ការទទួលយកសាសន៍របស់បុគ្គលនោះៗ ទៅក្នុងទីនោះៗ ។

បទថា **បហិណគមនំ** បានដល់ ការចូលទៅកាន់ត្រកូលមួយ ដោយ

សាសន៍របស់ត្រកូលមួយទៀត ក្នុងស្រុកជាមួយគ្នានុ៎ះឯង ។

បទថា **អង្គវិជ្ជា** បានដល់ វិជ្ជាជាហេតុឲ្យដឹងអង្គសម្បត្តិ (លក្ខណៈអវយវៈដែលល្អ) តាមឥត្ថីលក្ខណៈ និងបុរិសលក្ខណៈ ហើយជ្រាបយ៉ាងនេះថា បុគ្គលនឹងបានវត្ថុនេះ ដោយអង្គសម្បត្តិយ៉ាងនោះ ។

បទថា **វិទិសាមុខា** សេចក្តីថា ព្រោះថា វិជ្ជាមើលអវយវៈ ឈ្មោះថាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទិសឈាងទាំងឡាយ ព្រោះប្រារព្ធចំណែករបស់សរីរៈនោះៗ ប្រព្រឹត្តទៅ (ការមើលលក្ខណៈផ្សេងៗ ត្រូវបែរមុខទៅគ្រប់ទិស) ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលទាំងឡាយអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយវិជ្ជានោះ ទើបឈ្មោះថា **បែរមុខកាន់ទិសឈាងទាំងឡាយបរិភោគ** ។

បទថា **ឯវមារោចេសិ** សេចក្តីថា នាងបរិព្វាជិកា កាលពោលពាក្យជាដើមថា **ធម្មិកំ សមណា** ឈ្មោះថា ពោល (សរសើរ) គុណរបស់ព្រះ-សាសនាថា ជានិយ្យានិកធម៌ ។

ក៏មនុស្សទាំងឡាយ បានស្តាប់កថានោះហើយ នាំគ្នាជ្រះថ្លាក្នុងព្រះ-សាសនាប្រមាណ ៥០០ ត្រកូល ដូច្នេះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា សូចិមុខីសូត្រទី ១០

ចប់សារីបុត្តសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០២ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា សូត្រទី ១-៩

២-អដ្ឋកថា សូចិមុខីសូត្រទី ១០

នាគសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សុទ្ធកសូត្រទី ១

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ***នាគសំយុត្ត សូត្រទី ១*** *ដូចតទៅនេះ ៖*

[២៤៦] *បទថា* ***អណ្ឌជា*** *ប្រែថា កើតក្នុងពង ។*

បទថា ***ជលាពុជា*** *ប្រែថា កើតក្នុងផ្ទៃ (កន្សោមកូន) ។*

បទថា ***សំសេទជា*** *ប្រែថា កើតក្នុងទីសើម ។*

បទថា ***ឱបបាតិកា*** *ប្រែថា កើត (រហ័ស) ដូចផុសឡើង ។*

ក្នុងសូត្រនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុក ព្រោះជាហេតុកើតឡើងនៃរឿង ។ ព្រោះថា ភិក្ខុទាំងឡាយសន្ទនាគ្នាថា កំណើតនាគមានប៉ុន្មានណាហ្ន៎? លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់នឹងអធិប្បាយកំណើតនាគឲ្យជាក់ច្បាស់ ទើបត្រាស់សូត្រនេះ ដើម្បីឲ្យបុគ្គលទាំងឡាយនឿយណាយក្នុងកំណើតនាគ ។

ចប់អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

សូត្រទី ២ ជាដើម

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង **សូត្រទី ២ ជាដើម** ដូចតទៅនេះ ៖

[២៤៨] បទថា **វោស្សដ្ឋកាយា** គឺ បណ្តោយកាយដោយមិនគិតដល់អន្តរាយ ដែលកើតអំពីហ្វូពស់ ។

បទថា **ទ្វយការិនោ** ប្រែថា អ្នកមានប្រក្រតីធ្វើទាំងពីរយ៉ាង អធិប្បាយថា មានប្រក្រតីធ្វើទាំងកុសល និងអកុសល ។

បទថា **សចជ្ជ មយំ** សេចក្តីថា ប្រសិនបើថ្ងៃនេះ យើងទាំងឡាយ ។

[២៥២] បទថា **សហព្យតំ ឧបប្បជ្ជតិ** សេចក្តីថា ដល់ភាពជាអ្នក (នៅ) រួមគ្នា (សហភាព) ។ អកុសលជាបច្ច័យឲ្យបុគ្គលនោះកើតឡើងក្នុងកំណើតនាគនោះ (ចំណែក) កុសលជាបច្ច័យឲ្យនាគទាំងឡាយដែលកើតមកហើយសម្បូរណ៍ ។

[២៥៦] បទថា **អន្នំ** បានដល់ របស់ទំពាររបស់ស៊ី ។

បទថា **បានំ** បានដល់ ទឹកផឹកគ្រប់ប្រភេទ ។

បទថា **វត្ថំ** បានដល់ សំពត់ស្លៀក សំពត់ដណ្តប់ ។

បទថា ***យានំ*** បានដល់ បច្ច័យដែលជួយក្នុងការដើរផ្លូវគ្រប់ប្រភេទ ចាប់តាំងពីឆ័ត្រ និងស្បែកជើង ។

បទថា ***មាលំ*** បានដល់ ផ្កាឈើគ្រប់ប្រភេទ ដូចជា ផ្កាម្លិះជាដើម ។

បទថា ***គន្ធំ*** បានដល់ គ្រឿងលាបគ្រប់ប្រភេទ ដូចជា ខ្លឹមចន្ទជាដើម ។

បទថា ***សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ បទីបេយ្យំ ទេតិ***[១] សេចក្តីថា ឲ្យទីដេក មានគ្រែ និងតាំងជាដើម ឲ្យទីនៅអាស្រ័យ មានផ្ទះមួយជាន់ជាដើម (និង) ឲ្យឧបករណ៍ប្រទីប មានចង្កៀង និងប្រេងជាដើម ។

ក៏នាគទាំងនោះ ធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីឲ្យមានអាយុវែង មានពណ៌សម្បុរស្អាតល្អ និងច្រើនទៅដោយសេចក្តីសុខ ហើយឲ្យទានទាំង ១០ យ៉ាងនេះ ទើបកើតក្នុងកពនាគនោះ ហើយសោយសម្បត្តិនោះឯង ។

បទដ៏សេសគ្រប់សូត្រ ក៏មានន័យងាយទាំងអស់នោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា សូត្រទី ២ ជាដើម

ចប់នាគសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០២ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រទី ១ ២-អដ្ឋកថា សូត្រទី ២ ជាដើម

---

[១] បាលិអដ្ឋកថា សេយ្យាវសថបទីបេយ្យំ ។

សុបណ្ណសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សុទ្ធកសូត្រទី ១

[២៥៨] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង *សុបណ្ណសំយុត្ត* ដូចតទៅនេះ ៖

គ្រុឌទាំងឡាយហៅថា *សុបណ្ណ* ព្រោះស្លាបមានពណ៌ល្អ ។ សូត្រទី ១ ក្នុងសុបណ្ណសំយុត្តនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ទុក ព្រោះជាហេតុកើតឡើងនៃរឿង តាមន័យដំបូងនុ៎ះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

ហរតិសូត្រទី ២

[២៤៩] បទថា *ហរន្តិ* ប្រែថា ឆាបយកទៅ ។ ក៏គ្រុឌទាំងនោះ កាលនឹងឆាប ក៏នឹងអាចឆាបតែពួកនាគដែលមិនស្មើនឹងខ្លួន ឬដែលស្មើនឹងខ្លួន (ប៉ុណ្ណោះ) (តែ) មិនអាចឆាបពួកនាគដែលប្រណីតជាងខ្លួន ឡើងទៅបាន ។

ក៏ឈ្មោះថា នាគ ដែលគ្រុឌឆាបយកទៅមិនបាន មាន ៧ ពួក គឺ នាគដែលមានជាតិខ្ពស់ជាង មួយពួក , នាគកម្ពលអស្សតរ មួយពួក , នាគធតរដ្ឋ មួយពួក , នាគដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រសត្តសីទន្តរៈ មួយពួក , នាគដែលនៅលើផែនដី មួយពួក , នាគដែលនៅត្រង់ភ្នំ មួយពួក , នាគដែលនៅក្នុងវិមាន មួយពួក ។

បណ្ដានាគទាំងនោះ នាគដែលជាជលាពុជៈកំណើតជាដើម ខ្ពស់ជាងនាគដែលជាអណ្ឌជៈកំណើតជាដើម នាគដែលជាជលាពុជៈកំណើតជាដើមទាំងនោះ ដែលគ្រុឌទាំងនោះ ឆាបយកទៅមិនបាន ។ ចំណែកនាគពួកកម្ពលអស្សតរ ជានាគសេនាបតី គ្រុឌទាំងឡាយឃើញនាគទាំងនោះក្នុងទី

ណាទីមួយហើយ ក៏មិនអាចនឹងចាប់យកទៅបាន ។ នាគធតរដ្ឋ ជានាគរាជាសូម្បីនាគធតរដ្ឋទាំងនោះ គ្រុឌពួកណាក៏មិនអាចនឹងចាប់យកទៅបាន ។

ចំណែកនាគពួកណា នៅក្នុងមហាសមុទ្រសត្តសីទន្តរៈ គ្រុឌពួកណាក៏មិនអាចនឹងចាប់យកនាគទាំងនោះទៅបាន ព្រោះហេតុដែលនរណាៗ មិនអាចនឹងធ្វើឲ្យញាប់ញ័របានក្នុងទីណាៗ (ក្នុងមហាសមុទ្រសត្តសីទន្តរៈនោះ) ។

ចំពោះពួកនាគដែលនៅតាមផែនដីជាដើម នឹងមានឱកាសដែលគេចលាក់ខ្លួន ដូច្នោះ គ្រុឌទើបមិនអាចនឹងចាប់យកនាគទាំងនោះទៅបាន ។

ចំណែកនាគពួកណានៅលើខ្នងរលកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលមានសភាពស្មើគ្នា ឬប្រណីតជាងគ្រុឌ គ្រុឌមិនអាចចាប់យកនាគទាំងនោះទៅបាន ។ បទដ៏សេស មានន័យដូចពោលហើយក្នុងនាគសំយុត្តនុ៎ះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ហារតិសូត្រទី ២

ចប់សុបណ្ណសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០២ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រទី ១ ២-អដ្ឋកថា ហារតិសូត្រទី ២

គន្ធព្វកាយសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សុទ្ធកសូត្រទី ១

[២៦៤] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង* ***គន្ធព្វកាយសំយុត្ត*** *ដូចតទៅនេះ ៖*

បទថា ***មូលគន្ធេ អធិវត្ថា*** *សេចក្ដីថា ដើមឈើណាមានក្លិននៅត្រង់ឫស ទេវតាអាស្រ័យដើមឈើនោះកើត ។ ក៏ដើមឈើសូម្បីទាំងអស់នោះ រមែងសម្រេចប្រយោជន៍ដល់ទេវតាទាំងនោះ ។ សូម្បីក្នុងបទដ៏សេសក៏មានន័យដូចគ្នានេះឯង ។*

បទថា ***គន្ធគន្ធេ*** *បានដល់ ក្លិន បណ្ដាក្លិន មានក្លិនកើតអំពីឫសជាដើម ។*

ក៏ចំណែកទាំងអស់ មានឫសជាដើមរបស់ដើមឈើណា មានក្លិន ដើមឈើនោះឈ្មោះ ***គន្ធៈ*** *ក្នុងទីនេះ ត្រង់ក្លិនរបស់ដើមឈើដែលមានក្លិននោះ ។ ទេវតាស្ថិតនៅត្រង់ដើមឈើដែលមានក្លិននោះ ។ ក្នុងទីនេះ ចំណែកទាំងអស់ មានឫសជាដើម រមែងសម្រេចប្រយោជន៍ដល់ទេវតាទាំងនោះឯង ។*

ចប់អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

មូលគន្ធទាតាសូត្រទី ៣

[២៦៦] បទថា សោ ទាតា ហោតិ មូលគន្ធានំ សេចក្ដីថា គេជាអ្នកឲ្យទាន ក្លិនឫសឈើ មានក្លិនលំពាន់ជាដើម ។ គប្បីជ្រាបសេចក្ដីក្នុងគ្រប់បទយ៉ាងនេះ ។

ក៏ទេវតាទាំងឡាយ (កាលនៅជាមនុស្ស) ឲ្យទាន ដែលមានផលដូចគ្នានឹងវត្ថុដែលឲ្យហើយ តាំងសេចក្ដីប្រាថ្នា (ដែលនឹងបានមកទទួលផលទាននេះ) ទុក ដោយប្រការដូចពណ៌នាមកដូច្នេះ ។ ដើម្បីនឹងសម្ដែង សូម្បីទានដែលឲ្យផលមិនដូចគ្នានឹងវត្ថុដែលឲ្យនោះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់វត្ថុទាន ១០ យ៉ាងទុក មានជាដើមថា សោ អន្នំ ទេតិ (បុគ្គលឲ្យបាយ) ។ បទដ៏សេសក្នុងគ្រប់សូត្រ ក៏មានន័យងាយទាំងនោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា មូលគន្ធទាតាសូត្រទី ៣

ចប់គន្ធកាយសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០២ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រទី ១ ២-អដ្ឋកថា មូលគន្ធទាតាសូត្រទី ៣

វលាហកសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

ទេសនាសូត្រទី ១

[២៧០] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង **វលាហកសំយុត្ត** ដូចតទៅនេះ ៖*

*បទថា **វលាហកកាយិកា** បានដល់ ទេវតាដែលអណ្តែតទៅក្នុងអាកាស ដែលកើតឡើងក្នុងពួកទេព នាមថា **វលាហកៈ** ។*

*បទថា **សីតវលាហកា** បានដល់ ទេវតាវលាហកៈ (ទេវាពពក) ដែលបណ្តាលឲ្យកើតភាពត្រជាក់ ។*

សូម្បីក្នុងបទដ៏សេស ក៏មានន័យដូចគ្នានេះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ទេសនាសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

សូត្រទី ១៣-៥២

[២៧៧] បទថា *ចេតោបណិធិមន្វាយ* សេចក្តីថា អាស្រ័យការតាំងចិត្ត ។

បទថា *សីតំ ហោតិ* សេចក្តីថា ភាពត្រជាក់ណាមានក្នុងវស្សានរដូវ និងហេមន្តរដូវ ភាពត្រជាក់នោះ មានរដូវជាសមុដ្ឋាននោះឯង ។ ចំណែកភាពត្រជាក់ ដែលត្រជាក់ខ្លាំងជាងភាពត្រជាក់ទាំងឡាយ និងភាពត្រជាក់ដែលកើតឡើងក្នុងគិម្ហន្តរដូវណា ភាពត្រជាក់នោះ ចាត់ជាភាពត្រជាក់ដែលកើតឡើងដោយអានុភាពរបស់ទេវតា ។

ចប់អដ្ឋកថា សូត្រទី ១៣-៥២

អ ដ្ឋ ក ថា

សូត្រទី ៥៣

[២៧៨] បទថា ឧណ្ហំ ហោតិ សេចក្តីថា ធាតុក្តៅក្នុងគិម្ហរដូវណា ធាតុ ក្តៅនោះ ជាធាតុក្តៅប្រក្រតី (ធម្មតា) ទុំះឯង មានរដូវជាសមុដ្ឋាន ចំណែកធាតុក្តៅដែលមានសូម្បីក្នុងរដូវក្តៅ និងធាតុក្តៅ ដែលមានក្នុងរដូវត្រជាក់ ឈ្មោះថា ជាធាតុក្តៅដែលកើតឡើងដោយអានុភាពរបស់ទេវតា ។

ចប់អដ្ឋកថា សូត្រទី ៥៣

អ ដ្ឋ ក ថា

សូត្រទី ៥៤

[២៧៩] បទថា *អព្ភំ ហោតិ* សេចក្តីថា មានមណ្ឌបពពក (ក្រុមពពក) ។ សួម្បីក្នុងសូត្រនេះ ពពកដែលបង្កើតខ្លួនឡើងក្នុងវស្សានរដូវ (រដូវភ្លៀង) និងក្នុងសិសិររដូវ (រដូវរងារ) ជាពពកតាមប្រក្រតី (ធម្មតា) នុ៎ះឯង មានរដូវជាសមុដ្ឋាន ។

ចំណែកពពកក្រាស់ ក្នុងរដូវមានពពកនុ៎ះឯង ដែលបិទបាំងព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ ធ្វើឲ្យងងឹតតិចតួច អស់វេលា ៧ សប្តាហ៍ និងពពកក្នុងខែ ៥ ខែ ៦ ឈ្មោះថា ពពកដែលកើតឡើងដោយអានុភាពរបស់ទេវតា ។

ចប់អដ្ឋកថា សូត្រទី ៥៤

អ ដ្ឋ ក ថា

អព្ភវលាហកសូត្រទី ៥៥

[២៧៩] បទថា *វាតោ ហោតិ* សេចក្តីថា ខ្យល់តាមប្រក្រតីដែលបក់មកពីទិសខាងជើង និងទិសខាងត្បូងជាដើម ដែលមានក្នុងរដូវនោះ នេះជាខ្យល់មានរដូវជាសមុដ្ឋានទុំះឯង ចំណែកខ្យល់កម្លាំងដែលបក់ទម្លាយដើមឈើជាដើម និងខ្យល់ដែលកើតឡើងខុសរដូវកាល ខ្យល់ដទៃនេះឈ្មោះថាខ្យល់ ដែលកើតដោយអានុភាពទេវតា ។

ចប់អដ្ឋកថា អព្ភវលាហកសូត្រទី ៥៥

អ ដ្ឋ ក ថា

ទាតទលាហកសូត្រទី ៥៦

[២៨១] បទថា *ទេវោ វស្សតិ* សេចក្ដីថា ភ្លៀងដែលធ្លាក់ហួតអស់ ៤ ខែ ក្នុងរដូវភ្លៀង ក៏មានឧតុជាសមុដ្ឋាននោះឯង ។ ចំណែកភ្លៀងជោគជាំ ដែលធ្លាក់ក្នុងរដូវភ្លៀង និងភ្លៀងក្នុងខែ ៥ ខែ ៦ ឈ្មោះថា កើតឡើងដោយ អានុភាពទេវតា ។

ក្នុងសេចក្ដីនោះ មានរឿងនេះជាតួយ៉ាង ៖

បានឮមកថា វស្សវលាហកទេវបុត្រមួយអង្គ ទៅរកព្រះថេរៈដែល ខីណាស្រព ដែលចាំវស្សានៅក្នុងកុដិឈើក្រឹស្នា ហើយបានឈរខាងក្រៅ ។

ព្រះថេរៈសួរថា អ្នកជាអ្នកណា ?

ខ្ញុំគឺ វស្សវលាហកទេវបុត្រ លោកម្ចាស់ ។

ជ្រាបថា ដោយអំណាចចិត្តរបស់អ្នក ធ្វើឲ្យភ្លៀងធ្លាក់បានឬ ?

ត្រូវហើយ លោកម្ចាស់

ពួកអាត្មា ចង់ឃើញ

លោកម្ចាស់នឹងទទឹកជាមិនខាន លោកម្ចាស់

ជុំពពកធំ ឬសំឡេងរន្ទះ មិនប្រាកដឡើយ ពួកយើងនឹងទទឹកបាន យ៉ាងណា ?

លោកម្ចាស់អំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ ធ្វើឲ្យភ្លៀងធ្លាក់បាន សូមនិមន្តលោកម្ចាស់ចូលបណ្ណសាលាចុះ

ប្រពៃហើយ ទេវបុត្រ ព្រះថេរៈទទួលពាក្យហើយលាងជើង ចូលកាន់បណ្ណសាលា ។ កាលព្រះថេរៈនោះកំពុងចូលទៅ ទេវបុត្រក៏ច្រៀងចម្រៀងមួយបទ ហើយលើកដៃឡើង ។ ពេលនោះមានជុំពពកមួយជុំ តាំងឡើងជុំវិញស្ថានទីប្រមាណ ៣ យោជន៍ (ធ្វើឲ្យកើតភ្លៀង) ព្រះថេរៈទទឹកខ្លួនពាក់កណ្តាល ចូលទៅកាន់បណ្ណសាលា ។

ម្យ៉ាងទៀត ឈ្មោះថា ភ្លៀងនេះ នឹងឈប់ធ្លាក់ក៏ព្រោះហេតុ ៨ ប្រការ គឺ ព្រោះអានុភាពរបស់នាគ ១ ព្រោះអានុភាពរបស់គ្រុឌ ១ ព្រោះអានុភាពរបស់ទេវតា ១ ព្រោះមានឧតុជាសមុដ្ឋាន ១ ព្រោះមារបណ្តាល ១ ព្រោះកម្លាំងឫទ្ធិ ១ ព្រោះមេឃប្រល័យកប្ប (ពពកដែលញុំាងកប្បឲ្យវិនាស) ១ ។

ចប់អដ្ឋកថា វាតវលាហកសូត្រទី ៩៦

ចប់វលាហកសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០៦ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា ទេសនាសូត្រទី ១
២-អដ្ឋកថា សូត្រទី ១៣-៥២
៣-អដ្ឋកថា សូត្រទី ៥៣
៤-អដ្ឋកថា សូត្រទី ៥៤
៥-អដ្ឋកថា សូត្រទី ៥៥
៦-អដ្ឋកថា សូត្រទី ៥៦

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

[២៨២-៣១២] *គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង **វច្ឆគោត្តសំយុត្ត** ដូចតទៅនេះ ៖*

*បទថា **អញ្ញាណា** ប្រែថា ព្រោះមិនដឹង ។*

គប្បីជ្រាបអត្ថក្នុងគ្រប់បទ ដោយអំណាចជាតតិយាវិភត្តិដូចគ្នា ដូចពណ៌នាមកដូច្នេះ ។ ក៏បទទាំងនេះគ្រប់បទ ជាវេវចនៈនៃគ្នានិងគ្នាទុំះឯង ។

ក៏ឯក្នុងសំយុត្តនេះ គប្បីជ្រាបថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សូត្រទុក ១១ សូត្រ ត្រាស់វេយ្យាករណ៍ទុក ៥៥ វេយ្យាករណ៍ ។

ចប់វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ០១ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

សមាធិសំយុត្ត

អ ដ្ឋ ក ថា

សមាធិសមាបត្តិសុត្រទី ១

*[៣១៣] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសូត្រទី ១ នៃ **សមាធិសំយុត្ត** ដូចតទៅនេះ ៖*

*បទថា **សមាធិកុសលោ** សេចក្តីថា ជាអ្នកឆ្លាតក្នុងការកំណត់អង្គយ៉ាងនេះគឺ បឋមជ្ឈានមានអង្គ ៥ ។*

*បទថា **ន សមាបត្តិកុសលោ** សេចក្តីថា មិនអាចធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយឲ្យអាច ហើយចូលឈានបាន ។*

គប្បីជ្រាបបទដ៏សេសដោយន័យនេះ ។

ចប់អដ្ឋកថា សមាធិសមាបត្តិសូត្រទី ១

អ ដ្ឋ ក ថា

ឋិតិសូត្រទី ២

[៣១៤] គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុងសូត្រទី ២ ជាដើម ដូចតទៅនេះ ៖

បទថា **ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ** សេចក្តីថា មិនឆ្លាតក្នុងការបញ្ឈប់ឈានទុកបាន គឺ មិនអាចនឹងបញ្ឈប់ឈានទុកបានដោយត្រឹមតែផ្ទាត់ ៧-៨ ម្រាមដៃ ។

ចប់អដ្ឋកថា ឋិតិសូត្រទី២

អ ដ្ឋ ក ថា

ឋុដ្ឋានសូត្រទី ៣

[៣១៩] *បទថា ន សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ សេចក្តីថា មិនឆ្លាត ក្នុងការចេញចាកឈាន គឺ មិនអាចនឹងចេញបានតាមវេលាដែលកំណត់ទុក ។*

ចប់អដ្ឋកថា វុដ្ឋានសូត្រទី ៣

អ ដ្ឋ ក ថា

កល្លិតសូត្រទី ៤

[៣១៦] *បទថា ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ សេចក្ដីថា មិនឆ្លាត ដែលគប្បីញ៉ាំងចិត្តឲ្យរីករាយហើយ ធ្វើឲ្យអាច ។*

ចប់អដ្ឋកថា កល្លិតសូត្រទី ៤

អ ដ្ឋ ក ថា

អារម្មណសូត្រទី ៥

[៣១៧] *បទថា ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ សេចក្តីថា មិនឆ្លាតក្នុងអារម្មណ៍ គឺ កសិណ ។*

ចប់អដ្ឋកថា អារម្មណសូត្រទី ៥

អ ដ្ឋ ក ថា

គោចរសូត្រទី ៦

[៣១៨] *បទថា ន សមាធិស្ស គោចរកុសលោ សេចក្ដីថា មិនឆ្លាត ក្នុងអារម្មណ៍របស់កម្មដ្ឋាន និងក្នុងទីមិនគោចរដើម្បីកិច្ចាចារ ។*

ចប់អដ្ឋកថា គោចរសូត្រទី៦

អ ដ្ឋ ក ថា

អភិនីហារសុត្តទី ៧

[៣១៩] *បទថា ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ សេចក្តីថា មិនឆ្លាតក្នុងការនាំកម្មដ្ឋានឲ្យខ្ពស់ឡើងទៅ ។*

ចប់អដ្ឋកថា អភិនីហារសុត្តទី ៧

អ ដ្ឋ ក ថា

សក្កច្ចការីសូត្រទី ៨

[៣២០] *បទថា ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី សេចក្តីថា មិនមែនអ្នកមានប្រក្រតីធ្វើដោយគោរព ដើម្បីធ្វើឈានឲ្យសម្រេចអប្បនា ។*

ចប់អដ្ឋកថា សក្កច្ចការីសូត្រទី ៨

អ ដ្ឋ ក ថា

សាតច្ចការីសូត្រទី ៩

[៣២១] *បទថា ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី សេចក្តីថា មិនមែនជាអ្នកមានប្រក្រតីធ្វើជាប់តគ្នា ដើម្បីចេញចាកឈាន គឺ ធ្វើគ្រាខ្លះ ពេលខ្លះប៉ុណ្ណោះ ។*

ចប់អដ្ឋកថា សាតច្ចការីសូត្រទី៩

អ ដ្ឋ ក ថា

សប្បាយការីសូត្រទី ១០

[៣២២] បទថា ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី សេចក្តីថា មិនអាចនឹងធ្វើធម៌ដែលជាទីសប្បាយ គឺ ជាឧបការៈដល់សមាធិឲ្យបរិបូណ៌បាន ។

ចប់អដ្ឋកថា សប្បាយការីសូត្រទី ១០

ចប់សមាធិសំយុត្ត

ក្នុងសំយុត្តនេះមាន ១០ អដ្ឋកថា

១-អដ្ឋកថា សមាធិសមាបត្តិសូត្រ ២-អដ្ឋកថា ឋិតិសូត្រ
៣-អដ្ឋកថា វុដ្ឋានសូត្រ ៤-អដ្ឋកថា កល្លិតសូត្រ
៥-អដ្ឋកថា អារម្មណសូត្រ ៦-អដ្ឋកថា គោចរសូត្រ
៧-អដ្ឋកថា អភិនីហារសូត្រ ៨-អដ្ឋកថា សក្កច្ចការីសូត្រ
៩-អដ្ឋកថា សាតច្ចការីសូត្រ ១០-អដ្ឋកថា សប្បាយការីសូត្រ

មាតិកាធម៌

ឈ្មោះធម៌ ទំព័រ

ចូឡបណ្ណាសកៈ
ខន្ធសំយុត

អន្តវគ្គ

អដ្ឋកថា អន្តសូត្រ ទី ១ ១
អដ្ឋកថា ទុក្ខសូត្រ ទី ២ ២
អដ្ឋកថា សក្កាយសូត្រ ទី ៣ ៣
អដ្ឋកថា បរិញ្ញេយ្យសូត្រ ទី៤ ៤
អដ្ឋកថា សមណសូត្រ ទី ៥ ៥

ធម្មកថិកវគ្គ

អដ្ឋកថា អវិជ្ជសូត្រ ទី ១ ៦
អដ្ឋកថា វិជ្ជាសូត្រ ទី ២ ៧
អដ្ឋកថា ធម្មកថិកសូត្រ ទី ៣ ៨
អដ្ឋកថា ធម្មកថិកសូត្រ ទី ៤ ៩
អដ្ឋកថា ពន្ធនសូត្រ ទី ៥ ១០
អដ្ឋកថា បរិមុចចិត្តសូត្រ ទី ៦–៩ ១១
អដ្ឋកថា សីលសូត្រ ទី ១០ ១២
អដ្ឋកថា សុតវាសូត្រ ទី ១១ ១៤
អដ្ឋកថា កប្បសូត្រ ទី ១២ ១៥

អដ្ឋកថា កប្បសូត្រ ទី ១៣ ១៦

អវិជ្ជាវគ្គ

អដ្ឋកថា សមុទយធម្មសូត្រ ទី ១ ១៧

កក្កុឡវគ្គ

អដ្ឋកថា កក្កុឡសូត្រ ទី ១ ១៨

ទិដ្ឋិវគ្គ

អដ្ឋកថា អជ្ឈត្តិកសូត្រ ទី ១ ១៩

អដ្ឋកថា ឯតំមមសូត្រ ទី ២ ២០

អដ្ឋកថា ឯសោអត្តសូត្រ ទី ៣ ២១

អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រ ទី ១០ ២២

រាធសំយុត្ត

បឋមវគ្គ

អដ្ឋកថា មារសូត្រ ទី ១ ២៤

អដ្ឋកថា សត្តសូត្រ ទី ២ ២៦

អដ្ឋកថា ភវនេត្តិសូត្រ ទី ៣ ២៧

អដ្ឋកថា បរិញ្ញេយ្យសូត្រ ទី ៤ ២៨

អដ្ឋកថា បឋម......សូត្រ ទី ៥ ២៩

ទុតិយវគ្គ

អដ្ឋកថា មារសូត្រ ទី ១ ៣០

អដ្ឋកថា មារធម៌សូត្រ ទី ២ ៣១

អាយាចនវគ្គ

អដ្ឋកថា អាយាចនវគ្គ ទី ៣ ៣២

ឧបនិសិន្នវគ្គ

អដ្ឋកថា ឧបនិសិន្នវគ្គ ទី ៤ ៣៣

ទិដ្ឋិសំយុត្ត

សោតាបត្តិវគ្គ

អដ្ឋកថា វាតសូត្រ ទី ១ ៣៤
អដ្ឋកថា ឯតំមមសូត្រ ទី ២-៤ ៣៦
អដ្ឋកថា នត្ថិទិន្នសូត្រ ទី ៥ ៣៨
អដ្ឋកថា ករោតោសូត្រ ទី ៦ ៤២
អដ្ឋកថា ហេតុសូត្រ ទី ៧ ៤៥
អដ្ឋកថា មហាទិដ្ឋិសូត្រ ទី ៨-១០ ៤៨
អដ្ឋកថា អន្តាវាសូត្រ ទី ១១-១៨ ៥៩

ទុតិយគមនាទិវគ្គ

អដ្ឋកថា រូបីអត្តសូត្រ ទី ១៩ ៦១
អដ្ឋកថា អរូបីអត្តសូត្រ ទី ២០ ៦២
អដ្ឋកថា រូបីចអរូបីអត្តសូត្រ ទី ២១ ៦៣
អដ្ឋកថា នេវរូបីនា......សូត្រ ទី ២២ ៦៤
អដ្ឋកថា ឯកន្តសុខីសូត្រ ទី ២៣ ៦៥

អដ្ឋកថា ឯកន្តទុក្ខសូត្រ ទី ២៤ ៦៦

តតិយបេយ្យាល

អដ្ឋកថា តតិយបេយ្យាល រួម ២៦ សូត្រ ៦៧

ចតុត្ថបេយ្យាល

អដ្ឋកថា ចតុត្ថបេយ្យាល ៦៨

ខន្ធសំយុត្ត

អដ្ឋកថា ចក្ខុសុត្តាទិសូត្រ ទី ១-១០ ៦៩

ឧប្បាទសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សូត្រទី ១-១០ ៧១

កិលេសសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សូត្រទី ១-១០ ៧២

សារីបុត្តសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សូត្រទី ១-៩ ៧៤

អដ្ឋកថា សូចិមុខីសូត្រ ទី ១០ ៧៥

នាគសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រ ទី ១ ៧៩

អដ្ឋកថា សូត្រ ទី២ ជាដើម ៨០

សុបណ្ណសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រ ទី ១ ៨២
អដ្ឋកថា ហរតិសូត្រ ទី ២ ៨៣

គន្ធព្វកាយសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សុទ្ធកសូត្រ ទី ១ ៨៥
អដ្ឋកថា មូលគន្ធទាតាសូត្រ ទី ៣ ៨៦

វលាហកសំយុត្ត

អដ្ឋកថា ទេសនាសូត្រ ទី ១ ៨៧
អដ្ឋកថា សូត្រ ទី ១៣-៥២ ៨៨
អដ្ឋកថា សូត្រ ទី ៥៣ ៨៩
អដ្ឋកថា សូត្រ ទី ៥៤ ៩០
អដ្ឋកថា សូត្រ ទី ៥៥ ៩១
អដ្ឋកថា សូត្រ ទី ៥៦ ៩២

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

អដ្ឋកថា វច្ឆគោត្តសំយុត្ត ៩៥

សមាធិសំយុត្ត

អដ្ឋកថា សមាធិសមាបត្តិ ទី ១ ៩៦
អដ្ឋកថា ឋិតិសូត្រ ទី ២ ៩៧
អដ្ឋកថា វុដ្ឋានសូត្រ ទី ៣ ៩៨
អដ្ឋកថា កល្លិតសូត្រ ទី ៤ ៩៩

អដ្ឋកថា អារម្មណសូត្រ	ទី ៥	១០០
អដ្ឋកថា គោចរសូត្រ	ទី ៦	១០១
អដ្ឋកថា អភិនីហារសូត្រ	ទី ៧	១០២
អដ្ឋកថា សក្កច្ចការីសូត្រ	ទី ៨	១០៣
អដ្ឋកថា សាតច្ចការីសូត្រ	ទី ៩	១០៤
អដ្ឋកថា សប្បាយការីសូត្រ	ទី ១០	១០៥